

INVĂȚĂTORUL

ORGANUL SOCIETĂȚII INVĂȚĂTORILOR ROMÂNI DIN ARDEAL,
BANAT, CRISANA ȘI MARAMURUȘ. REVISTĂ PEDAGOGICĂ
CĂSOCIALĂ.

REDACȚIA: CLUJ, CASA INVĂȚĂTORILOR. — ADMINISTRAȚIA: Str. DOROBANȚILOR, 66.

CUPRINSUL:

Statificare	G. Bogdan-Duică	Congresul național bisericesc din Sibiu	* * *
Necesitatea educației cetățenești	V. P	Modernism	P. Bizerca
Excursiunea învățătorilor ardeleni, în vechiul regat	A. Pora	Indatorirea, scopul și cuprinsul foneticei	M. Hurducaci
Nelinvins	Petrea Dascălul	Administrația școlară	Em. Irimie
Învățătorii și activitatea extra școlară	Gavril Bochiș	În amintirea lui Avr. Iancu	* * *
Învățătorul Marin N. Biciulescu	Const. Iencica	Raportul secretarului gen. al Asociației	G. Almășianu
Oficiale. — Cronică. — Cărți și Reviste. — Posta Redacției.			

ABONAMENTUL ANUAL:

PENTRU INVĂȚĂTORI	50 LEI
PENTRU ALȚI INTELLECTUALI ȘI SOCIETĂȚI	80 LEI
UN NUMĂR	3 LEI

APARE LA 1 ȘI 15 A FIECĂREI LUNI, CU EXCEPȚIA LUNILOR DE VACANȚĂ, SUB CONDUCEREA UNUI COMITET DE REDACȚIE

REDACTOR:
ANDREI PORA

ADMINISTRATOR:
EMANUIL IRIMIE

COLABORATORI:

Gavril Almășan
Petru Bizerea
Ștefan Bota
Ilie Brad
Petru Bura
Constantin Baicu
Ananie Boldor
Teodor Bucurescu
Ludovic Cioban
Nicolae Cristea
George Codrea
Grațian Capătă
Toma Cocișiu
Nicolae Crețu
Nicolae Comanici
Anton Domide
Ștefan Dragulescu
George Dragoescu
Izidor Dopp
Emil Drăgan
Ioan Deleanu
Andrei Grecu
Pavel Dârlea
Nicolae Firu
George Dragoș
Iuliu Groșorean
Mihail Hurducaciu
George Halarevici
Vasile Idu
Onisim Sasu
Marian Sasu

Nicolae Janul
George Lipovanu
Constantin Iencica
Deomid Bedelean
Pavel Jumanca
Macedon Linul
Emil Mureșan
Ioan Modroiu
Ioan Moldovan
Ioan Mango
George Neamțiu
Simion Oros
Mihail Ogorean
Petru Olariu
Candid Popa
Ioan Pavel
Emil Pocola
Ștefan Popovici
Octavian Pop
Eugen Popescu
Darius Pop
Aurel Pinte
Alexandru Roja
Ioan Roman
Petru Savi
Traian Șuteu
Petru Vancu
George Ugliș
Petru Ugliș
Iosif Velcean
Nicolae Bembea

Iosif Stanca

STATIFICARE

Chestiunea statificării școalelor este caldă în inima fiecărui învățător. Dacă acum i se pun încă picioare, acestea pot numai să întristeze inimile. *Unindu-ne puterile, trebuie să ne silim, deci, să producem o soluție favorabilă și grabnică.*

1. Din punct de vedere *confesional*, piedeca nu se poate susține. Școala de stat *va admite* învățământul religios-confesional; prin urmare se va achita de datoria sa către puterile trecutului, către confesiuni. Afară de aceasta, ce ar mai putea cere confesiunile, care îngrijesc *numai* de binele sufletesc al fiilor lor? Mi se pare că — nimic nu va mai fi de cerut. Tot ce se cere mai mult peste satisfacția confesiunii *pure*, nu mai este chestie confesională, ci — *politică*. La Sibiu, în congresul bis. ortodoxe *aceasta s'a simțit*.

2. Din punct de vedere *național* școala de stat este cea *mai* națională, deci cea preferabilă. În cursul războiului de ex. Nemții au cerut mereu școala unitară (Einheitsschule), ca mijloc de unificare sufletească, deci ca mijloc de *aceeași* educație națională. Pentru ce nu sunt ei mulțumiți cu deosebirile de azi: regionale, provinciale, confesionale? Pentru că toate diversitățile sunt contrare unităților naționale, la noi, ca și aiurea. Naționalismul pretinde ori unde asemănări în creștere, nivelări, unificări. Școala statului le realizează mai cu succes decât școalele cu alt caracter.

3. Din punct de vedere *școlar* este ușor de înțeles că școala cea mai bine înzestrată va fi a statului. Mijloacele statului vor fi totdeauna mai mari, mai efective; cu o politică școlară controlată de camere, de opinia publică, școala se va desvoltă mai bine, decât dacă va rămâne o școală a unei corporațiuni religioase în care nici un amestec serios nu-și poate îngădui statul. Inșă școala statului, îngrijită astfel,

va produce elevi mai bine înzestrați decât cea confesională. Și aceasta este important, ca elevii mai bine înzestrați să răsără cât mai mulți. Statului cetățeanul îi poate cere tot; confesiunii fiul fidel al ei nu-i va cere-o pentru că știe că ea n'are de unde să dea. Vorbesc, firește, de viitor, nu de ziua de azi, în care statului îi cerem deocamdată un dascăl *bine plătit*, care să poată munci bine.

La astfel de argumente, un orator, fost șef de resort, mi-a răspuns, în congres, că aceasta este școala francmasoneriei ovreești realizată de — statul român! Statul român instrument ovreesc! Ce să mai zicem la așa pricepere?!?

4. Școala statului, înlocuind școala confesională, ar limita influența preoțească, ar micșora-o; aceasta este drept. Inșă eu cred că aceasta nu ar micșora puțința de muncă națională, muncă răsplătită, a preoțimei. Liberă de griji școlare, bine plătită și ea — cum *toți* am cerut, fără excepție — preoțimea s'ar întoarce spre lucrări *sociale* de care și viitoarea organizare a lozincei ortodoxe se ocupă, de care, mai de mult încă, pentru gr.-catolici s'au dat, în enciclicele papale, îndrumări precise. Și într'adevăr, după războiu, simțim nevoia ca cineva să se ocupe *mult* cu curentele morale ale mulțimilor; acest cineva este și preotul menit să devie un agent *social* al statului. De puterile preoțimei vom avea nevoie în *alte* direcții; cea școlară poate rămânea, fără nici o primejdie, pe mâinile învățătorimei. Și aceasta fără păreri de rău, fără pizmă, ci din pricepere serioasă a trebuințelor naționale.

5. Confesionalitatea este un punct delicat în viitoarea politică a statului român. Dacă ea dispare din *administrația* școlară, nu din școală (vezi punctul 1). atunci statul *poate* invita la școala sa și pe străini. Dacă

nu dispăre, aceștea vor cere mult, bazându-se pe faptul că mult li se dă și Românilor gr.-cat. și ortodoxi. Dovadă mai nouă este cuvântarea cu care episcopul sas a deschis conventul bisericii sale evanghelice, spunând — despre partea materială — că statul a dat mult bisericii săsești: Aceștia i s'au dat prin bugetul trecut o subvenție de patru milioane, care abia i-a ajuns; deci se va cere una mai mare; s'a cerut, dar încă nu s'a cerut și pentru școlile secundare, seminarii, șc. civile, grădini de copii etc. Se va cere însă! Vor cere și romano-catolicii, și unitarii, și jidanii etc. Cu alte vorbe: bugetul instrucției și al cultelor va servi la susținerea a *cât mai multe tipuri de educație, națională-confesională, nu la reducerea punctelor de diferențiere și la îndrumarea spre o convergență intelectuală!* Este național a voi aceasta? Este românesc a consimți ca însuși statul să susțină această împestrițare *pretinsă* confesională, dar în fond naționalistă-minoritară? Susținând confesionalismul, susținem, vrând-nevrând, și alte forțe care se opun unificării sufletești. Să deschidem ochii!

6. Invățătorul român trebuie să-și facă o chestiune de conștiință din răspunsul ce-l va da la întrebarea: *Dacă trebuie să aleg între o ambițiune confesională și o necesitate de stat, ce voi alege?* Pentru ca confesiunea să fie garantată, trebuie să avem întâiu un stat care să o garanteze; ne trebuie, deci, întâi un stat tare. Statul însă, nu se întărește prin sfâșierea vieții sufletești, ci prin desființarea sfâșierilor trecute. În statul *ungar* eram (noi!) confesionalii, — ca să slăbim statul; ca să nu slăbim statul *român*, trebuie să facem altă politică, unitaristă, unificatoare. De aceea, dacă statul ne cere votul nostru pentru școala sa, să-l dăm, orice ar zice anume reprezentanți ai confesiunilor, altfel, așa de puțin înțelese între ele. Chestia de conștiință este o chestie — ușoară, cred suntem, toți dascălii, de toate gradele, datori să înlesnim statificarea.

7. Statul nostru trebuie să-și asigure un viitor frumos. Ce vrea școala noastră să lucreze pentru acest viitor? Viitorul rezervă greutăți mari; ne cere o muncă adoptată la probleme la care până acum școala con-

fesională nici nu a visat: sunt problemele vieții economice, cărora *școala tehnică, școala tehnicisată* trebuie să-i prepare puterile trebuincioase. *Tot învățământul se va modifica, fiți siguri, colegilor; copiii voștri și ai copiilor voștri vor deveni mai practici, mai realiști, mai manuali decât au fost până acum. Toată Europa a început a face mari planuri în acest sens. România nu poate să se excepteze dela această mișcare universală;* trebuințele școlilor românești vor crește, din cauza aceasta, mereu; și statul — statul se va târgui mereu, ca acum, cu confesiunile despre ce să facă și ce nu? Treabă bună, serioasă cu multe capete conduse de interese deosebite; nu se va face. A pretinde ca școala să rămâie confesională însemnează, deci, a pretinde: că on. confesiuni sunt la postul lor (ceea ce nu-i exact!), ca observatoare a vieții mondiale modificate și a reformelor școlare ce se operează acum în țările civilizate; că confesiunile au să călăuzească statul într'una din cele mai însemnate probleme ale vieții sale. Dar cine pretinde aceasta, închide ochii să nu vadă viitorul și privește la trecut, de care — nu avem ce face — acum ne despărțim. Din punctul de vedere al viitorului, statul nu poate renunța la dominația școlară a conștiințelor și deprinderilor tinerimei.

8. Dând statului școala, o dăm statului român. Statul acesta ne este dușman, sau prieten? Dacă ne este prieten, de ce să i-o refuzăm? De dragul d-lor Braniste și Goldiș, și chiar și Vlad, cari la Sibiu ne-au dovedid numai că nu și-au dat bine seama de mișcarea europeană, la care am făcut aluzie și pe care toți oamenii politici ai — Franței o susțin focus? Să ne ierte oricine, dar dascălimea care a fost totdeauna sufletul și vatra gândirilor naționale nu poate să nu-i dea statului român o probă de încredere, *cerându-i din partea sa, să iee în scutul său școlile și să le întocmească, așa cum viitorul neamului cere, cum cere concurența viitoare cu națiunile europenești.* Sunt, printre noi oameni cârtitori. Cârtesc, dar, când te uiți la ei, nu prea vezi ei înșiși ce au produs. Contra cârtirii lor, noi să ne ducem spre stat cu încrederea inimii noastre largi.

9. Când G. Lazăr s'a dus în „țară“, ca să propovăduască un cuvânt nou acolo, el a fost primit frățește; acum vin la noi — Lazării cei de dincolo, vin cu idei noi, vin cu ceva bun, la care *firește* vom adăuga tot ce este bun în noi: Din bun și bun, ce bun are să iasă! Să ne facem una, să colaborăm voioși *într'aceeași* școală, să ne dăm mâinile ca să ridicăm un mareț templu modern culturii moderne. Să consimțim ca binele să ne unească, ca duhul progresului să-l chemăm împreună prin școle, în viață. Aceasta este floarea sentimentală a chestiunii; dar și ea este importantă.

Lucrați, deci, toți pentru statificarea școalelor; și fiți siguri că astfel lucrați la întemeierea statului român care ne trebuie.

G. Bogdan-Duică.

Postscript. Chestiunea are și o parte „prozaică“, a lefii. Când în congres, vorbiam de leafa învățătorilor, un membru reverendat exclamă: „Aha, leafa!“ Oprindu-mă în loc, am replicat: „Dacă două ședințe am discutat leafa preoților, pe care toți am cerut-o cât mai mare, să-mi fie permis a discuta un sfert de oră și leafa învățătorilor!“ Într'adevăr, și preotul, și învățătorul din Ardeal devin acum *instrumentele culturale* ale unui stat, în care opera lor va fi de mai mare însemnătate decât a tuturor politicianilor cari, la noi ca și în vechiul regat, sunt oameni ai puterii seci, nu ai celei productive. De aceea și preotul, și învățătorul trebuie să fie, materialicește, așezați astfel încât să poată reprezenta demn cultura *viitoare* a statului nostru. Dar cum o vor reprezenta, dacă ei înșiși nu vor avea mijloace de a se cultiva, de a-și cultiva copiii meniți să le urmeze?! Leafa trebuie privită, deci; ca un mijloc al statului de a-și face *sieși* un bine, nu numai dascălului și preotului. Așa de strâns sunt legate interesele lui cu ale acestora! Leafa trebuie să *atrage* spre slujbă; Știți D.-Voastre ce-i aceasta?, domnilor din fostul consiliu dirigent, care ați vorbit contra statificării? Aceasta însemnează că *se va face selecție*, că educatorul *bun* trebuie căutat cu lumina; iar luminare este dascălul bun, preotul bun. Deci leafă, leafă și iarăși leafă!

Deschideți, domnilor, enciclopedia pedagogică a lui W. Rein, vol. I (1903), p. 577 și citiți din capul locului fraza: „Orice reformă pedagogică serioasă a trebuit să naufragieze, din cauza *miseriei* materiale!“ În sensul lui Comenius, Basedow, Pestalozzi, Herbart etc. numai cei mai progresiști și cei mai culti pot propune și crește. — Inșă cei mai mulți nu primesc a munci flămânzi și îmbrăcați în petece; foamea și desgolirea umilesc pe om; nici un suflet demn nu le poate primi. De aceea leafă, leafă și iarăși leafă. *Apoi* muncă serioasă! De aceea, adăuge Rein, marea asociație a învățătorilor germani (150.000 de oameni!) au făcut din chestia materială „*fundamentul necondiționat al progreselor*“ școlare. Și mai departe, tot din Rein: Nu se poate admite ca lefurile învățătorimei să rămâie în urma lefurilor altor funcționari. *Etc. Etc.*

Dacă trebuie să formulăm acum cererile materiale, formula generală, fără cifre, este sau chiar trebuie să fie: *Leafa trebuie să fie atât de mare, încât să poată satisface toate trebuințele fizice și sufletești—culturale ale învățătorului și ale familiei sale.* Asupra averii sale *particulare* calculul matematic al statului nu are drept să se extindă. Aceea este un (rar) noroc al unora, nu al celor mulți. Fără aplicarea acestei formule, vor fi nemulțumiri continue, va fi acreală în inimile dascălești, iar acreala omoară însuflețirea didactică, stinge școala, cum lăcusta stinge frunza verde.

Învățătorimea trebuie să fie *conștientă* că luptând pentru sine, luptă pentru școală; și că cererile ei — ca și ale întreg corpului didactic — nu confesiunile le pot satisface, ci *numai* statul.

Noi vrem deci să avem contact direct cu statul și ca între el și noi să nu mai existe *interese*, care nu sunt pur școlare.

G. B. D.

Frângurele.

— N Iorga. —

Până acum oamenii n'au găsit alt drum spre adevăr decât greșala.

Fă-ți datoria oricând, totdeauna va fi cineva care să te vada: tu însu-ți.

Necesitatea educației cetățenești.

Orice activitate pedagogică mai mult ori mai puțin învederat se întemeiază pe părerea care o are educatorul despre scopul educației.

Năzuințele puse pentru reformarea învățământului românesc din zilele de azi asemenea trebuie să-și aibă scopul lor, pe care în termeni vagi îl putem da ca ridicarea moralității viitoarei generații române.

Dar pus scopul astfel, ni s'ar părea inutilă orice schimbare, de vreme ce scopul educației totdeauna a fost acesta. Omenirea în năzuințele sale de a educa — fie ele conștiente ori inconștiente — totdeauna o stare morală mai ridicată a vrut să realizeze în generația mai tânără, adică totdeauna a urmărit un scop etic, conform idealului său despre binele suprem.

Istoria etice ne dovedește că principiile supreme ale moralei au fost identice la diferitele popoare în diferite timpuri. Inșă felul cum au fost concepute aceste principii, a trebuit să varieze după împrejurările și dezvoltarea diferitelor popoare.

Kant găsește scopul suprem al moralității, din care toate celelalte se pot deriva în perfecțiunea proprie și fericirea altora (*Metafizic dar Sitten*). Idealul moralității, ori în ce fel ar fi el conceput, se poate reduce la aceasta formulă a lui Kant. (vezi: Barth, *El. d. E. u. Ulehve* pag. 10).

Așadar educația tinzând spre moralizare își are scopul statorit de etică, care ne spune: cum și unde să ne căutam desăvârșirea proprie și de cunoștința exigențelor actuale ale diferitelor colectivități, al cărora bine vrem să-l promovăm, adică de sociologie.

Perfecțiunea morală, ori cât ni s'ar părea de universală, arată anumite deosebiri după individualitatea popoarelor și colectivităților în cari se deprime aceasta moralitate așa că neexistând ele nu ar mai fi moralitate. Așa d. e. noi considerăm de om perfect pe acel francez, care pe lângă alte calități morale lucră din toate puterile pentru fericirea poporului francez, preferind binele neamului său binelui fraților români, iar un român care ar face același lucru, înaintea noastră și înaintea lumii ar fi un om detastabil.

Aici se poate pune chestia: care este colectivitatea exigențelor căreia să ne acomodăm activitatea, dacă vrem să ajungem morali?

Curentele socialiste, comuniste află clasa ori umanitatea peste tot ca colectivitatea ale cărei interese sunt de preferit.

Considerând statul ca o colectivitate chemată să promoveze ridicarea culturii omenestii, apropierea omenirii de cunoașterea adevărului mai mult decât a intereselor ei materiale, apare că comunitatea de preferit este statul *național*. Acesta fiind totalitatea și sprijinitorul suprem al unor indivizi, cu anumită structură sufletească, anumite inclinațiuni psihice, se va nizu să desvolte în sine o cultură sufletească mai acomo-

dată acestui fel de oameni, cari astfel vor putea să contribuie cu maximul de producțiune în cultura întregii omeniri. Statul național va lua în considerare împrejurările istorice ale națiunii din care este format, și dacă a fost oprimată și ținută în multă subjugare în trecut de alte națiuni, îi va crea împrejurările cele mai favorabile dezvoltării ei.

Așa dară colectivitatea mai largă, preferabilă fiecărei alte societăți, pentru care trebuie să punem muncă serioasă, este statul, în locul prim statul național, pentru că se întemeiază pe o formațiune naturală, are rădăcini ne măiestrite. Colectivitățile celelalte: clasa, bransa, nu sunt sufletește omogene, căci sunt internaționale și nereprezentând toate categoriile de oameni, chiar fiind în luptă fățișă cu ele, sunt incapabile spre ridicarea unei culturi adevărate. Tot ceea ce se poate afirma și despre omenire, care fiind cea mai mare colectivitate, cuprinde în sine elementele cele mai diametral opuse. Clasa fiind internațională și întemeiată mai mult pe interese materiale, aruncă în sclăvia părților celor mai civilizate elementele clasei de origine din națiuni mai puțin dezvoltate. Aceasta anomalie ar putea să fie eliminată numai în acel caz, când conducătorii clasei ar fi la culmea perfecțiunii omenestii, de care azi sunt foarte departe și totuși ar rămâne celelalte desavotagii. Statul fiind asemenea organismului viu nu poate să suprimă vre-un organ al său: cum este o clasă, o bransa; până când clasa tinde spre o selecție naturală, dând dezvoltarea părților celor mai tari și oprind cele mai puțin capabile de viață.

Ca concluziune putem să scoatem din aceste că socialismul, care privește numai omenirea, ca organismul viu din care facem parte, tinde spre oprimarea — prin selecțiune naturală — a organelor formate din indivizi aparținători națiunilor mai puțin civilizate, iară patriotismul, considerând însăși patria ca organismul viu, ale căruia organe sunt clasele și în analiza ultimă familiile și indivizii, în interesul lui propriu tinde spre ridicarea claselor sale și apărarea lor împotriva puterii mai mari a claselor identice din neamurile mai civilizate.

Naționalismul în urma forțelor sale interne tinde spre ridicarea și înfrumșetarea unei națiuni și prin ea a întregului neam omenesc, din contră internaționalismul are tendința naturală de a stărpi elementele mai puțin capabile de emulație, popoarele cari în urma trecutului lor istoric sunt mai puțin dezvoltate.

Având ca scop suprem atât perfecțiunea individului, cât și fericirea altora ne vom nizu ca acest ideal al nostru să-l realizăm în comunitatea în care mai bine se poate, în stat, vom pune ca ideal proxim, care nu este prea egoistii nici prea îndepărtat de noi, statul român, care va putea mai mult să contribuie la înaintarea

noastră spre desăvârșire și ai cărei fii vor profita mai mult din munca noastră altruistă.

Educația noastră dară va avea ca scop proxim creșterea de cetățeni buni țării românești, cari vor ști că desăvârșirea noastră morală și binele nostru material este în funcție de existența și prosperarea statului român, cari vor vrea și vor putea să lucreze într-aceasta direcție.

Educația cetățenească este necesară azi pentru locuitorii ori cărei provincii românești. Prin înfăptuirea idealului nostru național s'a schimbat și scopul educației noastre, acelor subjugăți până acum. În trecut unele dintre școalele frecventate de noi educău în interesul statului maghiar (școalele de stat) altele, în deosebi școalele românești, erau focularul culturii naționale, cari în butul formei impuse de educație cetățenească maghiară predispușeam sufletele pentru simțul național și puneau temelii unei activități în interesul idealului nostru.

Lupta pentru desrobire a avut și unele urmări rele pentru statul român deja înființat. În trecut ne luptam ca să scăpăm de stăpânirea streină, ceace la cei cu puțină precepere și atrași de duhul bolșevismului a trezit dorul dea scăpa de ori ce stăpânire. În interesul idealului nostru am aflat de morală opoziția față de legile oprimate, ceace n'a rămas fără urme dezastruoase în sufletul poporului nostru, am încurajat dezertarea și prin aceasta în sufletele lipsite de ideal am împrăștiat sămânța nediscipliniei.

După acest trecut ne găsim față în față cu realitatea: că avem o țară frumoasă și independentă, care are nevoie de cetățeni conștii de rostul nostru în lume, prin urmare de cinstitori ai legilor, înțelegători ai nevoilor și soldați viteji, disciplinați apărători ai scumpei noastre moșii.

În locul disoluției provocate mult puțin intenționat trebuie să punem conștiința vie a datorințelor, voința tare a traiului în comun, așadară trebuie să creiem din fii vitregi ai statului maghiar cetățeni conștii și credincioși statului românesc, și chiar din streinii credincioși statului maghiar, credincioși devotați statului român. Iată educația cetățenească — dacă estindem sfera noțiunii educației și asupra adulților — ca cea dintâi și cea mai grea problemă a României Mari! Iată problema mai întâi pur teoretică ca interes vital, primordial al statului nostru, al existenței și al viitorului nostru:

Pentru evitarea confuziei, să clasificăm ideea educației cetățenești dupăcum o face aceasta pedagogul din München, Kerschensteiner (*Der Begriff der Staatsbürgerlichen Erz. Leipzig 1910*). După Kerschensteiner, educația cetățenească nu este identică cu instrucția cetățenească. La tot cazul trebuie și de aceasta, dar nu este tot ce se recere dela educația cetățenească, căci astfel cel mai bun cunoscător al datorințelor civice ar fi totodată și cel mai bun cetățean. Nu este identică nici cu educația economică ori tehnică. Fără îndoială și aceasta desvoaltă în om multe însușiri de cari are nevoie un cetățean, dar ade-

văzatele virtuți cetățenești, cari sunt virtuțile respectului și ale devoțiunii nu se desvoaltă de sine din capabilitatea și voința de muncă. Chiar, din contră, aceste pot să fie împreună cu egoismul de câștig cel mai fără de scumpuli și cu cel mai neînfrânat dor de mărire.

Mai departe educația cetățenească nu este identică cu educația politică, cel puțin dacă această noțiune o luăm în sensul lui Kischensteiner. După el, acel om are educație politică „care și-a câștigat o părere proprie, sigură despre scopul statului și despre mijloacele, cu cari s'ar putea atinge acel scop“. La aceste păreri politice, de sine statătoare pot să ajungă numai puțini oameni, prin urmare nu se poate pune ca scopul general al educației.

Mai departe educația politică considerată ca bun intelectual nu garantează o activitate politică corespușătoare.

În fine educația cetățenească nu este de confuudat simplu cu educația socială, cel puțin noțiunea din urmă are nevoie de anumite determiniuni, dacă trebuie să slujească la explica-rea celei dintâi.

În cazul acesta educația socială nu se poate considera așa că ea „tuturor oamenilor din societate le impune aceleași datorințe morale“ și că le impun un serviciu nemijlocit în interesul societății.

Educația cetățenească permite ca oamenii tineri să-și pună cele mai deosebite datorințe; dară și aceea, ca omul, mijlocit, să slujască colectivității, pânăcând nemijlocit numai potențarea valorii culturale a personalității sale o voiește. Aceasta devine o necesitate internă pentru ceice sunt într'adevăr mari pe terenul artelor și al științelor. Însă natural, pe lângă toată libertatea care se poate concede individualității în alegerea modului de a fi și a-și fixa scopuri, viitorul cetățean trebuie inițiat, ca interesele și convingerile sale proprii ori ale cercului său mai restrâns de viață, totdeauna așa să și-le prezenteze ca prin aceasta să nu se disolve unitatea și ordinea de stat ci chiar să se adâncească și să se întărească.

Mai departe, ceace chiar în zilele noastre, caracterizate prin luptele de clasă exagerate, este important identificarea educației cetățenești și a celei sociale trebuie să o desaproabăm și din acel motiv, că scopul celei din urmă poate să fie clasa ori cosmopolitismul internațional; iară menirea educației cetățenești trebuie să facă pe singurateci ca interesele comunității de stat, să le considere mai mult decât cele de clasă ori branșă.

În acest fel educația cetățenească tinde să fie un remediu în contra boalelor societății de azi: lupta exagerată de clasă prin desconsiderarea dreptului de existență al altor clase și nimicirea individului față de clasă.

Educația cetățenească nu se poate considera ca un mijloc reacționar în contra spiritului de-

mocrație al timpurilor moderne. Ea este chiar un postulat al democrației, care pune destinele statului tot mai mult și mai mult în mâinile maselor poporului. În ce măsură se democratizează statul, în aceea măsură este de dorit să crească înțelegerea nevoilor și destinelor în masele largi ale poporului, cunoștința că fericirea și dezvoltarea culturală a cetățenilor este în strânsă legătură cu existența și tăria statului.

Și chiar la noi este aceasta și mai importantă, pentru că spiritul democratic nu este indigen, este aduz din apus unde în urma dezvoltării lente a devenit o necesitate, a devenit matur la unele popoare, care ele înseși sunt mature pentru dânsul.

Poporul nostru, considerat în marea lui masă, are nevoie de conducere conștientioasă. Până ce va ști să profite de libertatea națională și larga democrație cari le primește din grația timpurilor istorice.

Evoluția omenirii înaintează cu pași repezi. Pionierii ei sunt popoarele apusene. Căror istoria le-a designat locuri mai prielnice pentru dezvoltarea spiritului lor. Noi, popoarele mici, avem s'o apucăm pe calea luată de ei, să profităm de mijloacele, experiențele care le-au făcut ele, ca așa scutiți de rătăcirile lor să ajungem pe calea cea mai scurtă acolo, unde sunt ele.

Considerată educația cetățenească ca necesară, putem să întrebăm după raportul ei față de alte scopuri ale educațiunii. Neapărat, calitatea de a fi cetățean bun, nu este singura notă a omului moral căci pentru moralitate se recer mai multe virtuți individuale, dar ele toate își au valoarea lor numai dacă sunt consacrate unei societăți de oameni, care progresând în bine, indirect va produce ridicarea întregii omeniri. Deci, după cum spune Keschensteiner, educația cetățenească „nu este o întreprindere, care încapă pe lângă celelalte scopuri educative” și se poate alătura lor, (Vezi Messer, *Das Probl. der Staatsbürgerlichen Erz.* pg. 110) „ea este mai mult punctul de vedere conducător pentru întreaga educațiune.” Este punctul ridicat de unde trebuie să veghem „ca să nu degenereze cetățeanul în muncitor, savant, artist, preot, econom”.

O dificultate nu de puțină gravitate ni se poate ridica aci: nu cetățenia într'un stat ne dă norma scopurilor de educație, ci cea de fiu al unei biserici; biserica are mai mult comun cu omenirea decât națiunea căci cadrele ei se întind dincolo de frontiere, este o instituție care privește mai mult valorile spirituale, bunurile de-o calitate superioară celor reprezentate de stat. Dar ori cât de mult am aprecia biserica, activitatea ei de împăciuitoare a sufletelor, de apropiatoare a erei fericite, când vom fi cu toții egali lui și ai omenirii, precum suntem ai Tatălui Ceresc — chiar în interesul acestei epoci trebuie să dăm tineretului educație cetățenească. Prin aceasta vom întări statele naționale ca să-și poată proteja cultura lor proprie, religiana lor proprie,

bunurile lor spirituale și materiale, împotriva capacității altor popoare, cari prin ușurătatea de-a exploata pe cei slabi, uită de principiile egalității și fraternității. Altcum, cele spuse mai înainte despre principiul suprem al moralității, că nu se poate atinge decât luând în considerare împrejurările speciale ale poporului respectiv, au valoare și cu privire la biserică, care este instituțiune divină, întemeiată pentru propagarea adevărilor moralei creștine. Nu lucră după legile Dlui Hristos acel român, care se leapadă de limba sa, și n'ar plânge aducându-și aminte de pustiirea Ierusalimului românesc. O educațiune religioasă lipsită de iubirea de neam este în contra principiilor religiunii creștinești și aduce dezastru pentru poporul respectiv. Să ne aducem aminte de rusificarea Basarabiei prin biserica rusească, de maghiarizarea slovacilor prin biserica catolică maghiară. Ca să se evite un astfel de dezastru, trebuie să punem în centrul educațiunii care o vom da tineretului: cetățenia, neamul, să-i dăm acel rol ca și religiunii, care bine înțeleasă-l pretinde.

La noi, toți românii având interesul lor religios, în bunăstarea Statului Român, nu ar fi pe ricolos (ba luând în considerare fondul sufletesc al țaranului român ar fi bine!) dacă s'ar pune ca centru al educației Biserica. Dar din aceasta s'ar naște alte inconveniente. Unde ar fi atunci unitatea sufletească a tuturor Românilor, acel postulat elementar al puterii și dezvoltării noastre? Dacă fiecare biserică ar crește credincioșii săi pentru alte idealuri morale, neavând unul comun, s'ar nimici înainte de naștere puterea care resistă în comunitatea intereselor religioase, a majorității populației cu cele politice. Și să nu uităm, că țara noastră are un număr considerabil de străini de idealurile, limba și legea noastră, cari aplicându-se față de ei principiul deplinei egalități — fără de un ideal comun cu al Românilor, s'ar crește în interesul atâtor idealuri opuse. de multe ori între ele dușmănoase, dar unitare în a fi inamicii Statului Român!

De altă parte a vrea binele țării nu se poate fără de-a lucra pentru progresul unei credințe religioase. Un stat care își cunoaște chemarea sa de a fi stat cultural, de a să îngrijă de progresul cetățenilor săi, de a susține și apăra *institutele culturale*, nu poate să voiască fără a veni cu sine însuși în contradicere, abandonarea credinței religioase. Când statul o face aceasta, a luat-o în jos pe povârniș.

O morală laică se poate închipui la oameni bine inzeștrați și cari au fost împărtașiți de o aleasă și bine îngrijită cultură, dar majoritatea absolută a oamenilor, în lipsa acestora, numai prin motivele invocate de mintea sănătoasă nu se pot ținea pe calea moralității. Deci statul, în interesul existenței sale proprii are nevoie de spriginul credinții.

Din toate aceste se vede că a fi cetățean bun înseamnă, între altele și a stăina și a sprijini o biserică, iar a fi fiu al unui biserici înseamnă a

Lucra între altele și pentru binele unei țări, dar în ombele cazuri numai atunci dacă aceste datorințe se fac conștiente în oameni. Deci luând în considerare colectivitățile, al căror bine trebuie promovată, vom admite un dualism de scopuri: Statul și biserica. Dar aceste scopuri sunt astfel unite încât în singuraticii indivizi sunt inseparabile, iar fiind într'un Stat mai multe biserici, caracterul întregii educațiuni va fi cetățenesc.

Punerea în centrul educației din întreaga noastră țară cetățenia română, împotriva ori cărui alt scop pur eclesial, umanitarist, individualist este necesitate vitală pentru viitorul nostru și pentru împlinirea chemării noastre istorice pe aceste plaiuri.

Noțiunea educației cetățenești, — precum am văzut — nu pretinde nimicirea individului față de Stat, nu-i impune o activitate hotărâtă în slujba nemijlocită a Statului, căci *pretinde libera dezvoltarea a puterilor individuale dar în conștiința clară, că aceasta servește dezvoltării Statului.* Deci nu poate să fie vorbă de stânjenirea sborului talentelor, ci numai de îndreptarea tendințelor centrifugale spre centru. Educația noastră nu stânjenește activitatea individului, dar nu permite lenevirea, nu spune: fă acest lucru în interesul statului, ci impune: dezvoltă activitate, căci ea folosindu-ți fie, folosește Statului, care, muncă ta, transformată în bun social, și-o reintoarce.

Statul suntem noi. Precum vom ști noi să dezvoltăm personalitatea noastră, cu atât vom ridica Statul, care la rândul său ne va ridica pe noi. Acest adevăr, trebuie făcut conștient în mintea fiecărui cetățean. Puterile lui trebuie oțelite pentru ca să poată dezvolta activitate și voința lui trebuie determinată să lucreze și iată, avem educația cetățenească!

Dar dela idee până la faptă este o grea și lungă cale. Va trece mult timp până când va intra în conștiința masselor inculte că trebuie să lucreze, ba chiar în conștiința multor intelectuali puși în locuri de frunte, că chiar în interesul binelui lor superior, care se revarsă asupra lor din binele colectivității produs prin munca singuraticelor, se pretinde dela el activitate încordată. Este lungă calea și grea, dar este ea imposibilă? Sunt puțin cari în acest chip își privesc chemarea, dar absolute nu există ei? Este stinsă la noi moralitatea socială, dar nu suntem nici capabili de ea?

Idealism trebuie în conducători, idealism trebuie în ceice formează opinia publică și majoritatea va fi pentru noi, glasul sufletelor calde va încălzi mulțimile.

Societatea noastră este matură să pășască activ pentru formarea sufletelor; în vederea idealurilor noastre trebuie să facem ca educația noastră să fie cetățenească.

V. P.

Excursiunea învățătorilor ardeleni în vechiul regat.

— Urmare. —

Deși nu era trecut în program, după ce mai vizităm Arenele române, și biserica „Cuțitul de argint”, și după ce mai primim dela colegii noștri explicațiile de lipsă, cu privire la multe chestiuni strâns legate de acel loc, — la stăruința noastră a câtorva, deși abia mai puteam suporta căldura dogoritoare, ne-am hotărât a vizita și cimiterul Bellu, nu tocmai departe de aci. În șiruri de câte 2 și 4, traversăm mai multe străzi, până ce ajungem la acest vestit cimitir. La intrare cerem paznicului să ne dea un om, care să ne conducă la mormintele băbaților noștri, cari au împodobit cu activitatea lor, istoria literaturii și vieții noastre de popor. Străbătând mai multe străzi sinistre ale cimiterului, în curând ne găsim în preajma mormântului marelui nostru poet-gânditor M. Eminescu. Mormântul birisor îngrijit, cu un frumos grilaj de fier, la căpătâiu un frumos monument de marmoră, cu chipul marelui poet, iar dedesubtul eceleia, rândurile aurite vestesc trecătorilor, odihna de veci a unui fiu mare cu care se mândrește acest neam. „Deasupra teiul stânt” aproape se găsește ca să și scuture floarea și frunza și să vestească apropiata toamnă, pe care poetul o cânta atât de des în poeziile sale.

Un șir întreg de aduceri aminte ne pătrunde în clipele cât încunjurăm acest scump mormânt. În fața personalității mari a lui Eminescu, poetul idealist și patriotul cel mai mare al nostru, ne reamintim multe din poeziile sale, în cari se ocupă cu atâta adâncime de problema vieții. Ne bate la poartă minții mărețea lui „Glossă” cu vremea trece, vremea vine, „Epigonii”, care se potrivește azi mai mult chiar ca pe vremea poetului, astăzi când e greu locul de oameni cari nu-și mai fac nici un scrupul din datoria ce ni se cere, ci în toată concepția lor: „țara este o frază”, iar Dumnezeu „o umbră”, astăzi, când a fi idealist, înseamnă a te expune la batjocura mulțimii îngropată în cel mai cras materialism și individualism, astăzi când în lumea cea „comună a visă e un pericol și de ai cumva iluzii, ești pierdut și ești ridicol”. Așa stând și meditând deasupra mormântului marelui Eminescu pe care, de sigur, astăzi în toamna târzie, teii și-au scuturat frunza, după ce mai depunem o lacrimă pe acest sfânt mormânt, ne strecurăm mai departe prin țările cimitir, pentru ca să cunoaștem și alte morminte cari ascund gloria neamului nostru. Ne oprim la cripta lui Hăgdeu, apoi mergem la mormântul poetului țărănimii Gheorghe Coșbuc, care și-a ales locul de odihnă în „valea plângerilor” aproape de cei mai necăjiți. Precum în viață a căutat să și găsească plăcere și mângâiere în mijlocul celor de jos, în seninătatea netulburată a omului dela țară, așa și după viață, a dorit să fie aproape de aceștia și mai departe de cei ce:

„Inchigând ale lor versuri la puternici, la cucoane
Sunt cântați în cafenele și fac sgomot în saloane
Iar cărările vieții fiind grele și înguste
Ei încearcă să le treacă prin protecție de fuste
Dedicând broșuri la dame, a căror bărbați ei speră
C'ajung cândva ministri le-or deschide carieră”.

Nu departe de mormântul simplu al lui Coș-buc, poetul pe care l-a dat Ardealul, găsim mormântul aproape părăsit al lui *Caragiale*, a cărui scrieri caracterizează atât de bine stările noastre, sociale și politice. Mirarea noastră nu are margini în fața unui mormânt de pe inscripția căruia abia mai poți desluși iiteriile, cari alcătuiesc numele unui mare scriitor, căruia se vede, generația de astăzi nu-i păstrează recunoștința. Poate pentru că a pătruns cu atâta psihologie moravurile ei, pe cari le-a sbiciuit fără cruțare? Dar să nu uităm că orice popor în drumul său către ideal, e bine, ba e chiar trebuință să aibă astfel de îndrumători, căci ce s'ar alege de ei, dacă nu ar trimite Dzeu și astfel de bărbați.

După *Caragiale*, ne oprim cu toții în fața unui nou mormânt. E mormântul cu o frumoasă piatră a lui *Alexandru Vlahuță*, așezat și el la locul de odihnă după ce a avut fericirea să vadă și trăiască zilele de izbândă ale neamului său, a cărui îndrumător era încă în vremile cele mai grele.

După ce mai cetim ici-colea inscripții de pe monumente diferite, ale unor bărbați politici, trecem în cimiterul de alături *al eroilor*, unde și-au găsit odihna cei *fără odină pentru întregirea grabnică a neamului românesc*. Cel dintâi la care ne oprim este *Aurel Vlaicu*, cu un mormânt frumos și îngrijit, deasupra monumentului un vultur măreț, cu o aripă îndreptată în sus, pentru cucerirea văzduhului, iar cu alta ruptă, căzută jos, în lupta sa cu această cucerire îndrăzneată.

Șiruri întregi de morminte să întind în acest nou cimiter, ascunzând pe cei mai iubiți fii ai neamului românesc, pe aceia cari și-au dat ce are omul mai scump pe lume pentru mărirea lui. De o parte se află mormintele soldaților dușmani, (nemți, bulgari etc.) cari sunt tot așa de îngrijite ca și cele ale soldaților noștri. Românul știe să cinstească în luptă ca și în pace, pe dușmanul său.

— Va urma —

A. Pora.

Neînvins.

(Schită).

Zorleanu, când primi scrisoarea revizorului, că e numit de învățător în Hârteni, crescuse c'o schioapă de bucurie. De satul acela i-și legase dânsul tot viitorul, de când făcu cunoștință cu frumoasa fată a primarului, care încă urma școala civilă din oraș. Înzădar, i-au cântat părinții, frații și rudeniile, se rămână în Valea uscată, comună destul de frumoasă și în vecini cu satul lui de naștere. Toacă la urechea surdului i-au fost vestele rele, ce se auziau despre oamenii din Hârteni. Zorleanu, nu auzea, decât glasul de sirenă al fetei primarului, care-l chema tainic în apropierea ei și nu vedea, decât ochii aceia negri

ca cărbunele și fața aceia de trandafir, care-l neliniștea și în somn. Pentru Zorleanu, plânsul mamei, era numai o obicinuință de despărțire și rugămintele fraților, erau numai o datorie, pe care nu și-o cere nime s'o achiți.

Așa, a piecat Zorleanu, într'o dimineață liniștită de Septemvrie spre Hârteni, la noul lui post. În sufletul lui, nici o licărire de regret nu palpita. După satul, unde și-a trăit copilăria, după părinții și frații, cari îl mâncau cu dragoste. Ba, mai mult, o dorință nebună, ușuratică, pare că-l alungă de dinapoi, ca se se depărtere cât mai iute de cărările copilăriei, de fețele acelea prelinse de lacrimi. Dânsul, pășia pe drumul către gară, urmat de ai casei, ca un erou, reintors din cine știe ce luptă, pe când însoțitorii păreau, că petrec la groapă pe cel mai iubit al lor.

Când trenul se puse în mișcare, pochind din scheletu-i de metal, Zorleanu, din fereastra vagonului, făcu semn celor rămași în urmă, nu ca la o despărțire duioasă, ci ca un flăcău care pleacă în pețite. Nici n'a rămas mult timp în fereastră, ca să-și ia rămas bun dela toate potecile, petrite și părăiașele, tot atâtea mărturii dragi, ale vieții omului, ci s'a trântit pe banca vagonului, lăsându-se pradă gândurilor și iluziilor. Roatele trenului numărau și hodorogeau în limba lor. Zorleanu c'o capelă de călătorie pe ochi, cu țigara în gură visa treaz, despre o viață frumoasă ce va se vie și despre o fată, pe care avea s'o cucerească pentru sine. În vâltoarea asta de gânduri, la toate s'a oprit Zorleanu, numai la realitate, nu. Se gândea, cum are să se poarte cu oamenii din sat. Cum se formeze un cot mare în mai multe voci. Cum o să fie de blând și harnic în școală. Toate și le-a scris Zorleanu în notesul închipuirii și nimic n'a lăsat afară din ceeace se cere dela un bun învățător.

Deși nu cunoștea satul, pe care avea să-l lumineze, nu cunoștea pe nime, afară de fata primarului, cu care a făcut cunoștință la petrecerea dela încheierea anului, Zorleanu, în închipuirea lui, vedea un sat bine și frumos rânduit, cu gospodari harnici și întăriți, cu case mari, curate. Școala și-o închipuia, o clădire mare, pompoasă, cu toate câte se cer după ultimele cerinți pedagogice. Vedea în jurul școalei o grădină plină cu pomi, împrejmuțată cu zid sau gard din scânduri, în care încotinu e cântec de păsărele și totul e numai poezie. Zorleanu, nu-și putea închipui altcum satul, în fruntea căruia se stee un primar, care se aibă o fată ca dșoara Neli.

Trenul alerga în goană peste gărie, seșuri, și văli. Zorleanu privea des la orologiu-i de nickel și minutul i-se părea oră, ora, zi de vară. De-odată, tinărul învățător, se lovi cu mâna peste frunte, ca și când și-ar fi adus aminte de-un lucru uitat.

„Da, dacă, oamenii ăștia i-mi vor eși înainte cu banderiu, fanfară, cu vorbiri, ce să le răspund eu?” se întrebă în sine Zorleanu. Și ca

om de talent, îngrabă redactă pe o foaie din notes următorul răspuns: „Fraților! Am venit în acest sat fruntaș, ca întreaga mea putere s'o pun în slujba Dvoastră. Am adus cu mine, aceea ce m'a învățat mamă-mea: dragostea de lege și limbă, iubirea de-aproapelui și blândețea de truenic. Și blăstămul neamului se cadă peste mine în ciasul acela, când mi-oiu uita de datorința ce o am față de țară, de neam și față de Dvoastră...”

În feul acesta i-și improvizează Zorleanu vorbirea, ce avea să fie răspuns, celor, pe cari îi credează, că-i vor eși înainte, ca să-i dorească: bun venit.

Un șuerat seurt al locomotivei, aviza pe călători, că se apropie de Hârteni. Zorleanu se sculă de pe bancă, cuprins de-o emoție energică. I-și așază hainele și cravata și luându-și cuțărul într'o mână și tocul cu vioara în alta, se dădu jos din tren. Pe peronul noroiș al gării, afară de doi-trei oameni de serviciu, nu mai era nime. Zorleanu, lovindu-se de cea dintâi creangă a realității, pâlă puțin la față. După scurt timp revenindu-și în fire, porni pe poarta, de-asupra căreia era scris: „Eșire. În curtea gării, un țăran în haine murdare, se pare, că asteaptă pe cineva. Zorleanu deși vedea satul, aruncat în vale, cu casele risipite, ca la întâmplare, întrebă pe țăran: „Pe unde se dau, bădicule, ca se ajung mai iute în sat?” Țăranul, nu-i răspunse îndată, ci-l măsură pe Zorleanu, c'o căutătură întrebătoare. După ce-și plimbă ochii de câteva ori peste tinărul învățător, țăranul prinse vorbă: „doar, nu-i fi dumneata dascălul nost?”

„Nu știu, al Dvoastră sunt sau ba, dar eu sunt trimis ca învățător în Hârteni”, răspunde Zorleanu, cu glas descurajat. „Atunci ești al nost”, — întrerupe țăranul vorba — chiar înaintea dumnitale am eșit. Eu is sluga primarului. Ia dă-mi ceva să-ți duc...”

Zorleanu pășia prin noroiul până'n glesne, alături de servitorul căruia, acum nu-i mai tăcea gura: „Hei domnișorul, la noi nime n'a stat mai mult de-un an dascăl. Care cum venea, rămânea o iarnă și se ducea de nu-i mai auziai de nume. Astă iarnă, o învățat cochii, ficiorul popii din Merișor. Om fain, Dumnezeu se'l ție, că-mi da în toată săptămâna de câte-un rachiu. Și mai aduceam câte-o cană de apă și-i mai tăiam câte-un lemn.”

Tinărul Zorleanu, mergea cu capul în pământ, parca că nu-l mai interesează nimic. Din câte și-a închipuit dânsul, până acum, nici un crâmpeiu nu i-s'a arătat. Și dacă în mîntea lui nu-i apărea chipul ingeresc al fetei primarului, poate, ar fi disperat cu totul. Așa, ca călătorul într'o noapțe întunecoasă, care-și încălzește speranța mântuirii și de lumina unui licuriciu, Zorleanu prinse curaj și ridicându-și privirea în sus răspunse mai mult gândurilor de mai înainte, decât servitorului: vom vedea!

Primarul și primăreasa îl primi pe Zorleanu, destul de bine. Când tinărul învățător întrebă de

dșoara Neli, primăreasa, făcea o față cam supărăcioasă, ca și când ar fi zis: „ce, doar nu ți-a sbura nasul la fata mea?” În locul mamei răspunde tatăl, făcând un gest fălos: „îi la școala de danț în oraș”, și apoi ca se facă voie bună primăresei. adause: „duminecă a fost acasă, a venit cu automobilul cu ficiorul dofterului din Dumbravă, cu Romi...” Zorleanu i-și văzu și ultima speranță destrămându-se, dar se resemnă, gândindu-se la chemarea lui de luminător al poporului.

Apropiindu-se seara, Zorleanu a rămas peste noapte la primarul. Toată noaptea n'a închis un ochiu, ci s'a gândit la viitorul lui în aceasta comună, de care a legat atâtea speranțe și a zidit atâtea planuri frumoase.

În ziua următoare, pasul cel dintâi a fost spre școală. Aici i'a dus curiozitatea de începător și dorul de a-și vedea catedra, de pe care avea să-și rupă căldura sufletului său în zeci de părticele, ca s'o imprăștie în cocioabele răsfirate, se desghete ghița, a cărei răceala a simțit-o, de când a pus piciorul jos din tren.

Cum mergea alături de primarul, pe-o stradă desfundată, privirea lui, căuta se descopere din depărtare edificiul școlii, pe care-l văzuse de atâtea ori în gândul său, dela numire încoace. Dar mare-i fu desiiuzia, când primarul se opri înaintea unei porțițe hodorogită, fără incuetoare, proptită din lăuntru cu un lăstar, în dosul căreia o căsuță acoperită cu trestie, cu strașina trasă peste trei ochiuri de sticla murdară, ca un om, care-și trage pălăria de rușne peste ochi.

Zorleanu pâlă la față, dar i-și ascunse durerea desamagirii. Primarul se trânti pe ușa înegrită de dinții vremii, de sări scobăba, până în mijlocul salei de învățământ și ca se înviezeze, oare-cum fața tristă a tinărului învățător, zise:

„Cine-i om, poate învăța copii și într'o șură”.

În odaia de învățământ, afară de câteva scaune murdare, și o masă acoperită cu un strat de praf, de-un deget de gros nu mai era nimic.

„Vom vorbi cu părintele, se cumpărăm și-o tablă”, adause primarul, după ce văzu, că Zorleanu nu are chef de vorbă. Dela școală ambii se îndreptară spre locuința părintelui. Sfinția. Sa era chiar în poartă, când primarul și Zorleanu se arătară în colțul stradei. Vazându-i, se retraseră în curte.

Tinărul învățător, plecat de acasă încărcat de idealism, fu primit de viitorul său director foarte rece.

„I-ai arătat școala primarule?”

„Arătat!” — răspunde acesta.

„Atunci domnule învățător, să te așterni pe muncă și se te porți bine, să nu-mi faci școala de rușine. În mine găsești, dacă vrei și pe omul bun, dar dacă cineva nu-și face datoria, e vai de capul lui”, — mai adause părintele urcând treptele târnațului, fără se învrednicească pe Zorleanu c'o strângere de mână.

Tăcuți și îngândurați eșiră amândoi pe poarta părintelui. Primarului, părea că îi e ru-

șine lui de aceasta primire rece și ca să înbuzeze pe Zorleanu, adause: „ei, nu e om rău părintele, dar vezi, ca omul cu fete de măritat...“ În stradă primarul se despărți de învățător, îndreptându-se spre cancelarie. Zorleanu, cu capul în pământ, ca un osândit, se reîntoarse la școală. Aci se trânti pe scaunul hârbuit și îngropându-și obrazul în palme, începu se plângă ca un copil. După ce-și ușură sufletul de povara întâielor impresii, se sculă și ca un renăscut, i-și roti încă odată privirea peste sărăcia și pustiuul salei.

„Am se dau viață acestui mormânt“, zise Zorleanu cu glas tare, ca și când ar vorbi cu cineva.

După patru săptămâni din căsuța acoperită cu stuf de trestie, pătrundea în stradă, glasuri arginții, cari înșirau pe întrecute începutul povestii neamului românesc. În orele de amiază și de seară, cete de copilași se respirau pe ulicioarele strămțe, șalutând vioi pe trecători. Dimineața încă din revărsatul zilei, se vedeau băieți

și fetițe, cu frăistuța după cap și cu câte-o bucată de lemn subsuoară, alergând spre școală.

Lumea din Hârteni tot mai mult se ocupă de descălul cel nou și toți aveau câte-o vorba bună de zis. Chiar și primăreasa și-a întors părerea și ca răspuns unei vecine, care i-a prorocit pe Zorleanu de ginere a zis, fără se mai încrețească fruntea:

„Dac'-o hi dela Dumnezeu...“

Părintele încă a scăpat vorba într'o lume de oameni: „se vede harnic și de treabă dascălul meu...“

Zorleanu nu mai era Zorleanu, din ziua întâi a dascăliei. Era numai suflet și nimic nu i-se părea negru, ca la început. A și scris într'o scrisoare unui prieten: „din zi în zi sătul devine mai frumos, oamenii mai buni, școala mai simpațică. Acum dealurile, din jur i-mi par mai mici, râpile mai bogate și simțesc, că ceva plăcut mă'nconjură.“

Era glasul conștiinței, când omul i-și face datoria.

Petrea Dascălul.

Invățătorii și activitatea extrașcolară.

În Nr. 16 al revistei „Invățătorul“ colegul T. Bunuș a adus în public o chestiune de mare importanță cu deosebire în zilele în cari trăim. A dezvoltat o activitate extrașcolară cât de bogată, este aproape așa de necesară ca și progresul intensificat ce se recere în clasă. Autoritățile noastre școlare, înțelegând necesitatea acestei acțiuni a și luat măsurile de lipsă, și concurge cu tot sprijinul pentru a încuraja și a face plăcută aceasta activitate tuturor oamenilor de bine, cari înțeleg și voesc a pricepe datorințele de prefacere și consolidare a statului. — Spre mulumirea sufletească a noastră (trebuie să constatăm noi învățătorii faptele, căci acei cari s'au mândrit cu munca noastră sunt în altă tabără când e vorba de revendicările drepturilor învățătoresci) corpul învățătoresc și-a făcut pe deplin datorința și în privința aceasta în trecut, cât pentru viitor să fie liniștită lumea că învățătorul român va fi totdeauna la postul său. Trecutul ne este martor cu atâtea coruri, cursuri de analfabeți, prelegeri și conferințe, teatre și concerte, societăți de conșom, studenți, vineri, etc. etc., pe cari învățătorii le-au înmînat și condus deși nu a fost pregătiți, deosebit pentru aceste, dar au mulțumit pe toți românii de bine. Și să nu se uite că în loc de sprijin de cele mai multe ori i se puneau piedeci și încă din partea celor chemați a fi în frunte și cu vorba și cu fapta. Cea ce m'a determinat însă să scriu rândurile aceste sunt următoarele două împrejurări:

Desrobiți din încătușurile dușmanului de veacuri, trebuie să ne ridicăm poporul la nivelul acela, care i se recere unui popor dominant în stat. Aceasta o vom putea ajunge nu numai prin vorbe și prin discursuri aprinse, în preajma alegerilor electorale, nu numai prin laude de sine și prin cântecul și prin muzică și fapte. Războiul mon-

dial, înfrățirea de arme, amestecul popoarelor, etc. etc. au produs și o evoluție în mîntea și judecata oamenilor, și a celei mai întunecate masse, ale poporului de jos. Azi cel din urmă cioban își pricepe altcum chemarea lui de a fi în lume, decât în trecut Luând aceasta în considerare, pentru cei ce au eșit de mult dintre păreții școlăiei, trebuie să ne îngrijim a le da adevărata hrană sufletească, adevăratele îndrumări de trai și existență, și aceasta se poate numai prin o vie activitate extrașcolară.

A doua împrejurare asemenea cardinală, iar în special însemnă pentru noi învățătorii este aceea ca poporul și toți factorii competenți să vadă și să cunoască, cari sunt adevărații cari muncesc și nu numai vorbesc.

Incurând va sosi timpul, când corpul didactic va fi un factor important în stat, și atunci poporul va ști aprecia și da concursul său acelor cari în continuu au fost în mijlocul lui, au muncit, a trăit suferind și bucurându-se la toate ocaziunile cu ei împreună. Prin activitatea extrașcolară cât de intensivă și rodnică, vom dovedi încă odată lumii întregi, că noi suntem o corporațiune cari nu numai că știm, dar voim să muncim și cine ne invidiază să poștească a emula cu noi în munca și în jerfa de sine. Au trecut însă timpurile, când munca și jerfa învățătorului român era răsplătită cu o strângere de mână și cu o exclamație cu pathos dela înălțimea nemeritată zicându-se „posteritatea îți va fi recunoscătoare“.

Aflu potrivit ca în coloanele revistei „Invățătorul“ să formulăm și programul conferințelor populare și în acest scop, comunic cu frații colegi, temele de predat, pe cari și le-a formulat corpul

did., din Bistrița și cari teme cu concursul tuturor colegilor ar putea fi simplificate, schimbate, întocmite astfel ca să corespundă în toate locurile și tuturor necesităților. Aceste teme sunt:

1. *Insemnătatea școlii*, (ai carte, ai parte, analfabetismul, școala din trecut și școala de azi, școala izvorul științei, culturile, credinței, fericirii, etc., cum să apreciem și iubim școala).

2. *Cultivarea limbii românești*, (cauzele pentru cari limba rom. la noi nu s'a dezvoltat mai mult și mai bine, farmecul și frumuseța adevăratei l. rom., recitări și îndemn pentru a citi operele scriitorilor aleși și potriviți pentru popor, eliminarea ștreiniemelor).

3. *Războiul mondial și urmările lui*, nizuința oamenilor de-a stăpâni asupra altora, chiar și prin mijloace ilegale, materialismul și mentalitatea oamenilor după războiu, depărtarea dela credință și moravuri bune, nizuința spre un trai cât mai bun însă fără de a munci, teoriile false ale liber-cugetătorilor, bolșevismul).

4. *Rolul mamei în creștere*, (iubirea ca bază a creșterii, calitățile superioare ale femeii, femeia înțeleaptă, alinarea durerilor și suferințelor în momente cele mai grele a bărbatilor, stima și iubirea ce trebuie să arătăm mamei și femeii române, situația femeii în trecut și care trebuie să fie în viitor, etc.).

5. *Despre portul și datinile românești*, (farmecul portului național, datoria fiecărei românce de-a și face singură hainele de lipsă, țesătoria, cusutul, țorșul, lucrarea cămășii și a inului, superstițiile și datinile băbești, originea, combaterea și pagubele ce provin din aceste obiceiuri și datini bune sau rele etc.).

6. *Despre meserii, industrii și comerț*, (meseria este plug de aur, cum s'au dezvoltat în alte țări, cum la noi, și ce trebuie să se facă în viitor, meseria împreună cu carte, invenții și inventatori, emulări, expoziții, transport, căi de comunicații, exemple de țări și popoare cu industrii, meserii și comerț înaintat, îmbrățișarea meseriilor, etc.).

7. *Alcoolismul și morburile venerice*, (prin ce devine omul alcoolist, morburile venerice ca urmare a alcoolismului, lățirea și mijloacele lățirii, urmările grave ale beuturilor și morburilor venerice și trecerea din generație în generație, mijloacele prin cari ne putem feri de ele, exemple de alcoolisti și sifilitici și tragedia lor).

8. *Despre munca rațională*, (economia de vite, vieritul, pomăritul, stupătitul, etc., cum se fac mai practic și cu mai mult folos, exemple de țări, popoare, ținuturi, pentru încurajarea și dezvoltarea gustului și dorului de-a munci rațional).

9. *Despre cooperative și reuniuni*, (însemnătatea lor, modul de înființare și conducere, ce rezultatele au cooperativele și băncile populare în regat și alte țări, specula și cămățăriile, mijloacele de luptă contra speculei, asociațiile din punct de vedere economic și național, etc.).

10. *Datorințele cetățenilor față de tron, patrie și neam*, (situația din trecut, robia culturală și

națională, puterea de viață a poporului românesc, suferințele moșilor și strămoșilor, jertfa și eroismul armatei în frunte cu marele lor căpitan, ridicarea, întărirea și înflorirea patriei prin iubirea, munca și jertfa de sine a tuturor românilor, etc.).

Fiecare dizertație este urmată de o prelegere cu schiopictonul pentru a plăcea publicului și mai mult, și a fi mai interesantă.

Secția jud. Bistrița-Năsăud în ad. gen. din 5 Iun. a. c., a stabilit programul conferințelor poporale în modul următor:

Subsecțiile se împartesc în grupuri sau luminisuri, ajungând 8-10 inv. în o grupă. Accesia în timpul potrivit al anului cutreeră comunele din cercul lor, ținând conferințe unde iau parte activă toți învățătorii, fiind programul astfel:

1. Cuvânt de deschidere (pe scurt scopul conferinței).

2. Declamare (p. patriotică).

3. Cântare (corul învăț.).

4. Prelegere liberă (dizertație).

5. Cântare (cor sau solo).

6. Declamare (anecdote).

7. Cuvânt de încheiere (îndemn pentru iubirea patriei, credința strămoșască, biserică și școală).

8. Unde să poată o scurtă prelegere cu schiopictonul.

Am comunicat acestea cu frații colegi pentru eventuala orientare și pentru ca să ni se arde și nouă, dacă calea apucată e bună, eventual ar fi alta și mai ducătoare la scop Gavril Bochiș.

Insemnări.

Învățătorul Marin N. Biciulescu

Lărgindu-se hotarele țării noastre literatura didactică a luat o dezvoltare foarte mare. Autorii vechi de cărți de școală au scos an cu an, în ediții noi lucrările lor, realizând, unii frumoase venituri materiale.

Cu toate acestea însă, partea cea mai mare a cărților sunt tipărite pe hârtie proastă, cu un firar șters, având în loc de ilustrații niște măzgălituri de cerneală. Despre secretul răspândirii acestor cărți, s'ar putea scrie coloane întregi, dar acum scopul meu este altul.

Voiesc să mă fac ecoul unei bucurii a copiilor. Un prieten al lor, un dascăl modest, văzând chinul și desgustul ce-i cuprindea când își deschidea cărțile lor vechii, s'a gândit ca la începutul acestui an să facă fiecărui copil de școală câte un dar. Darul ca să fie și mai plăcut, dascălul s'a întovărășit cu un pictor și amândoi cercetând și comerț poezilor cari știu talmăci frumos gândurile copiilor, după muncă în delungată și migăloasă au putut pune *plătra unghiulară* (abececarul) a unui frumos edificiu, sprijinit de 2 coloane, (aritmetica în imagini pentru cl. I și II), având 2 camere cu tot ce poate dori

sufletul unui copil (cartea de cetire pentru clasa II și III).

Fiecare carte a acestui autor duce mult înainte literatura noastră didactică, căreia îi de foarte multe note originale, croind un drum care trebuia străbătut de mult.

Aritmetica făcută după această carte este o petrecere plăcută pentru copii. Icoanele din ea trezesc în mod spontan puterile copilului, făcându-l viu și ținând încordată atenția lui.

Abecedarul, cu desere multe, cu scene atrăgătoare din viața copilului, pace pe fiecare elev să iubească prima lui carte care îi va descoperi atâtăta taine.

Cărțile de cetire, îndeamnă chiar și pe dascăl la o muncă potrivită cu spiritul copilului. La fiecare pas întănești bucați cari cer categoric dascălului, ca să arate copiilor mai întâi lucrurile și apoi să consulte slova cărții. Acest îndemn vor trezi din toropeală pe mulți „bucheri“, cari chinuind copii cred că și fac datoria. Ilustrațiile multe nu numai că ajută la înțelegerea textului, dar îi face pe copii să deseneze și ei. Cărțile acestea de cetire mai au și partea bună că în seama de schimbările prin care au trecut naamul nostru.

Fiecare dascăl se va convinge mai bine de valoarea lor, dacă le va pune în mâna copiilor. Va răspîlăți nu numai pe autor, ci mai ales setea de a ști a copiilor, pentru care cărțile acestea sunt o adevărată mană. În această revistă poate să mai avem ocazie, să vorbim de aceste cărți și de altele.

Const. Iencica.

Congresului național bisericesc din Sibiu și școlile confesionale.

Dăm în cele următoare decursul desbaterilor chestiunii școlilor confessionale în congresul național bisericesc din Sibiu. Iată:

La ordinea zilei raportul comisiunii școlare. Raportorul acesteia d-l dr. Sextil Pușcariu, referențiază actul consistorului mitropolitan din 28 Septembrie a. c. Nr. 278 M. Raportorul face un expozeu clar și obiectiv ai chestiunii privitor în situațiunea școalelor confessionale, examinând situația lor sub raport bisericesc, școlar și național.

În urma acestora prezentează următorul proiect de rezoluție:

„1. Congresul național-bisericesc menține indiscutabilul drept de a-și întreține și întemeia școli confessionale.

2. Congresul național-bisericesc este de convingere că susținerea școalelor confessionale ortodoxe române servește azi ca și în trecut interesele vitale ale neamului românesc, deci și ale Statului român.

3. De aceea biserica contează la sprijinul

material al Statului pentru menținerea mai departe de școli confessionale.

4. Spre a se putea studia temeinic, în întregul complex de probleme în raportul dintre Stat și biserică, guvernul va fi rugat să îndrume o anchetă, la care reprezentanții săi vor discuta cu delegați ai bisericii. Până la rezolvirea definitivă a chestiunii, guvernul va fi rugat să pună la dispoziția bisericii cu putere retroactivă dela 1 Octombrie 1920 mijloacele materiale necesare, pentru ca corpul didactic al școlilor confessionale să fie retribuit întocmai ca cel dela școlile Statului.

5. Congresul național-bisericesc autorizează Consistorul mitropolitan, a întreprinde pașii trebuincioși în sensul acestor hotărâri congresuale, pentru o armonică conlucrare a bisericii cu Statul în soluționarea chestiei școlilor confessionale“.

Intrându-se în desbaterea specială în cuvântul deputatul G. Bogdan-Duică și după un discurs mai lung bazat pe motive de ordin școlar, politic și național, prezintă următoarea contrapropunere: „Având în vedere necesitățile dezvoltării sufletești unitare ale națiunii;

Văzând că ministrul de instrucțiune oferă condiții care garantează educația confesională a tinerimii;

Ținând seamă de educațiunea semnificativă a corpului didactic deoparte, și de altă parte a autorităților școlare;

Congresul național-bisericesc, aducându-și cu recunoștință și duioșie aminte de serviciile făcute de școala confesională ortodoxă, decide să predea Statului toate școlile laice ale bisericii reprezentate de congres, și însărcinează consistorul mitropolitan să precizeze în forme cât mai sigure condițiile bisericii, așa cum ele rees din desbaterile congresului și din sentimentul public al credincioșilor ei“.

După ce vorbesc la obiect deputații Iosif Moldovan, dr. Mihai Grosșianu, Ioan Marilă și dr. Valer Branice, urmând a se face votarea, congresul cu unanimitatea voturilor și cu mare însuflețire s-a declarat pentru propunerea comisiunii, susținându-se ca conclus propunerea făcută de dl dr. Sextil Pușcariu și publicată în prot. ședinței VI.

Frângurele.

— N. Iorga. —

Durerea taie în suflet brazdele prin cari curge apoi izvorul viu al harului dumnezeesc.

Obiceul — rațiunea celor proști,

Religia nu se caută la biserică ci se aduce acolo.

Sufletul se coboară sub greutatea lucrurilor pe care trebuie să le ascundă.

Modernism.

De o vreme încoaci s'au ivit o mulțime de pedagogi în lungul și în latul României-Mari, cari se afișează ca inovatori. Dar „ceiace ni-se trâmbițează ca lucru nou în pedagogie, în cele mai multe cazuri nu e decât, câte o idee moștenită dela vreunul dintre pedagogii clasici, căreia însă până acum nu i-s'a dat importanța cuvenită. Și în pedagogie se adeverește zisa nemuritorului Eminescu: *Toate-s vechi și noue toate*. Și în pedagogie s'ar putea vorbi de un *cerc vișios* de lucruri și idei — ca și în modă“ („Educatorul“, anul II Nr. 8, August 1910). Despre „moda în pedagogie“ a scris un frumos articol d-l profesor universitar G. G. Antonescu în revista „Educația“, anul IV, Nr. 4 (Aprilie 1921).

Una dintre cele mai importante chestiuni, considerată ca *nouă*, care preocupă în prezent pe bărbații noștri de școală, este *școala muncii* sau *școala activă*. Și unul dintre cei mai mari pedagogi, despre care unii „moderni“ susțin, că e *învechit*, este *Ion Frideric Herbart*. O susțin această însă numai aceia, cari nu l-au înțeles sau nu și-au dat silința să-l înțeleagă (câți dintre „modernii“ noștri au citit scrierile lui Herbart?), căci Herbart este și astăzi tot așa de *nou*, cum a fost înainte de aceasta cu câteva decenii și va fi tot *nou* încă multe veacuri. O pedagogie, al cărei scop culminează în *formarea caracterului moral*, nu poate fi învechită — nicidecum. Ceiace s'a dovedit de bun în sute și mii de cazuri, nu poate fi aruncat în camera de vechituri de dragul „modernilor“ noștri.

În ce privește școala muncii sau școala activă, Herbart este cel puțin tot așa de nou, ca oricare dintre cei mai „moderni“. În lucrarea sa „*Umriß pädagogischer Vorlesungen*“ (§ 259), Herbart cere, ca fiecare tânăr să învețe a folosi cunoscutele unelte ale măsurului. Fiecare să învețe a-și întrebuiți mâinile. Alături de vorbire, *mâna își are locul său de cinste*, pentru a ridica pe om deasupra animalului.

A da mâinii locul de cinste, alături de vorbire, — aceasta este ideea, pentru care luptă și școala muncii.

Renumiții profesori, Pabst și Ostwald, reprezentă, deci, punctul de vedere al lui Herbart, când cer cu insistență exercitarea mâinilor în școala primară. Ei se bazează pe constatarea, că la niciun animal creierul și extremitățile nu sunt dezvoltate așa de armonice și la niciun animal nu este o legătură așa de intimă între aceste organe, ca la om. Sistemul muscular și nervos al mâinii drepte stă în legătură cu emisfera stângă a creierului și anume cu partea, în care se află centrul vorbirii. S'a întâmplat, că paralizându-se emisfera stângă a creierului, omul și-a pierdut graiul; însă în câteva cazuri, prin exercitarea sistematică a mâinii stânge, s'a putut dezvolta un nou centru de vorbire în emisfera dreaptă a creierului, așa, că omul și-a recăștigat darul vorbirii. Deci s'a dovedit, că

există o legătură intimă atât între mâna dreaptă și emisfera stângă, cât și între mâna stângă și emisfera dreaptă a creierului. Acest fapt, cere școala muncii, că se ia în considerare și să se utilizeze ambele mâini și emisferele creierului. (Cf. și articolul meu „*Ambidextria*“ în „*Educatorul*“ Nr. 9—10 din Septembrie—Octombrie 1911 și „*Desvoltarea activității ambelor mâini*“ de Valeriu Lupescu în „*Invățătorul*“ Nr. 13—14 din Septembrie 1921).

P. Bizerea.

Medico-pedagogie.

Indatorirea, scopul și cuprinsul foneticei.*

Una dintre cea mai principală indatorire a științei limbice este încontestabil este examinarea limbei vii. Examinând, crotând compoziția cutărui limbi sau privind trecutul aceleia; comparând deosebitele epoce a unei limbi oarecare, și comparând forma limbilor înrudite și cari trăiesc în vecinătate obiectul scrutări — în mod științific — întotdeauna va fi limba vie. Aceasta limbă vie trăiește pe buzele celor grăitori, trăiește în sunete.

Știința care să ocupe cu analizarea formarea și cu stabilirea felului de uzare a sunetelor, a vorbelor este *fonetica* — și deci fonetica trebuie privită de cea mai importantă — putem zice de fundamentala știință auxiliară a științei limbice. Privind obiectul foneticei, ea de multe-ori depășește limitele proprii și trece în domeniul științelor naturale. Fiindcă materialul limbei este sunetul — foneticul are datorința de-a cunoaște și a ști cari sunt condițiile principale pentru producerea sunetelor, va să zică în cercul și drumul său de experimentare trebuie să atingă și să țină cont de o anumită parte a fizicii și anume a *acusticei*. Vorba respective graiul omenesc îl produc organele de vorbire, cu a căror examinare de funcționare să ocupe *fiziologia*. Dar fiindcă vorba întotdeauna este expresia gândirilor și a cugetărilor noastre, fonetica — nu poate lăsa nepăsător la o parte nici *psichologia*, știința despre sufletul omenesc; nu poate trece fără a nu observa rezultatele acestei științe, tocmai din punctul de vedere al formării și al dezvoltării limbei. Este învederat deci, că fonetica, deși în urma obiectului său e o parte esențială a științei limbice totuși în foarte multe cazuri e strâns legată, e învecinată cu *fizica*, *fiziologia*, *psichologia*, a căror produse și rezultate științifice le valorifică din punctul de vedere al sau fonetic, din motivul necesităților fonetice.

Așa dai, dacă examinăm scopul și indatorirea foneticei — ca o știință deosebită și aparte — atunci cea dintâi și cea mai de căpetenie indatorire ar fi: analizarea sunetelor vii, stabilirea felului de derivare și de legătură, formarea vorbirii

* După profesorul dr. I. Balassa.

articulate proprii zisă — a vorbirii logice. Față cu știința limbistică istorică și comparativă — în datorirea foneticii este, să facă lumină asupra trecutului pe care a înaintat dezvoltarea cutărui limbi și a face scrutaătorului de-a înțelege cât mai ușor — că anume: *cum și dela* ce condiții a depins, că limba vie s'a schimbat ori s'a putut schimba. Afară de acestea îndatoriri științifice-fonetica mai face față unor îndatoriri practice și anume:

1. că celce să ocupă cu analizarea sunetelor limbei vii câștigă o ușurință, o înlesnire importantă la învățarea, pronunțarea limbilor străine;

2. că numai prin faptul analizărilor perfecte a sunetelor să pot deda surdoranți la uzul vorbirii articulate;

3. că ne imbie cel mai însămnat ajutor la delaturarea defectelor în vorbire.

Fonetica deci este studiul, care designează drumul de trebuie parcurs, pentru a putea face analiză unei limbi vii; cum să observe scrutaătorul unele sunete la sine însuși, cum la alții și cum trebuie acestea asemănat unele cu altele. Dă o atențiune deosebită sunetelor limbilor străine, pînă la cei doritori să aibă ocaziunea și posibilitatea de-a face un studiu comparativ al sunetelor. În sfârșit țintește a da o directivă folositoare profesorilor, cari să ocupă cu instruirea surdo-mușilor și acelor cari să ocupă și în scoalele primare cu delaturarea unor defecte în vorbirea elevilor. Activitatea acestora, munca acestora, trebuie să poartă deosebită atențiune la delaturarea defectelor în vorbirea elevilor. În sfârșit țintește a da o directivă folositoare profesorilor, cari să ocupă cu instruirea surdo-mușilor și acelor cari să ocupă și în scoalele primare cu delaturarea unor defecte în vorbirea elevilor. Activitatea acestora, munca acestora, trebuie să poartă deosebită atențiune la delaturarea defectelor în vorbirea elevilor. În sfârșit țintește a da o directivă folositoare profesorilor, cari să ocupă cu instruirea surdo-mușilor și acelor cari să ocupă și în scoalele primare cu delaturarea unor defecte în vorbirea elevilor.

Metodele și instrumentele de examinare. Fonetica propriu zis examinează o parte a fizicului omului, examinează funcțiunile organelor de vorbire și deci aparține științelor naturale; prin urmare și modul de examinare nu poate fi altul, decât este al științelor naturale: *observațiunea și experimentarea.*

Studiul foneticii trebuie să pomească din observațiuni câștigate și avute la propria ființă a fiești-cărui om. Mai întâi de toate ori și cine la sine însuși trebuie să observe funcțiunile organelor de vorbire. Trebuie să exercizeze și controleze mișcarea unelor părți, de așa, încât cu ajutorul simțului muscular, să fie conștiu, să fie pe deplin orientat și convins despre toate funcțiunile organelor de vorbire. Spre acest scop trebuie să se folosească de toate uneliile și mijlocele mărunde auxiliare ce îi pot sta la dispoziție. Folosirea unei oglinzi de buzunar adeseori aduce servicii, destul de însămnate în acest scop. Cu ajutorul degetului sau a unei lingure de os, să poate controla funcțiunea limbei, să poate măsura chiar locul și mărimea funcțiunii aceleia.

Este puțin inconvenient felul observațiuni la noi însine prin colorarea limbei sau folosirea unui pod de gură, (stomatoscopia) dar rezultatul e, că putem cunoaște perfect formarea sunetelor.

Acest procedeu mai întâi la uzat Kingsley și Techmer înainte de 1879. Dela Kingsley și Techmer încoace mulți și mult sau perfecționat medul de experimentare și avem cunoștință de o seamă de încercări, cari sau făcut întru cunoașterea perfectă a funcțiunilor limbei — cu ajutorul podului artificial.

Pentru întregirea rezultatelor obținute la observațiunile câștigate la noi însine, avem observațiunile câștigate la alții. Afară de intuițiunea nemijlocită suntem ajutați de *ureche*, care ușor poate nu odată să ne și înșele. Va să zică, celce să ocupă cu fonetica sau cu fonetizarea, trebuie să-și exercite urechea înconștinu în așa fel, că să poată aduce în legătură totdeauna schimbarea simțului pentru sunet cu schimbarea funcțiunilor organelor de vorbire.

Pentru observarea la alții ne stă la îndemână un instrument însămnat numit *laryngoscop*, cu ajutorul căruia putem vedea laringea, iar cu ocaziunea respirațiunii sau în decursul formării sunetului putem distinge funcțiunea corzilor vocale.

În timpul mai nou însă — fonetica — nu să mulțamește cu simplele instrumente ale observațiunilor și experimentărilor, ci căută a cunoaște celea mai delicate amănunte și mișcări ale producerei sunetelor, pentru care scop i să pun la dispoziție și are la îndemână diferitele aparate *a foneticii experimentale.*

Pe terenul foneticii experimentale, meritul cel mai mare ce s'a obținut până acuma a fost a lui Rousselot, (1897) care a inventat o serie întregă de aparate speciale pentru fonetică, cu a căror ajutor să pot nota funcțiunile ori-cărui părți a organelor ce produc sunete, — atât deosebite acestea sunete, cât și asemănat, ori comparate unele cu altele. Cu ajutorul metodei stabilite și indicațiunile făcute de Rousselot să deschid noi terenuri de examinare scrutaătorului, iar cu ajutorul acestor fel de aparate să pot obține rezultate, să pot căuta răspunsuri la o seamă de întrebări, — a căror răspuns până acuma nu s'a putut obține. — În mod deosebit sunt importante acestea experimentări, mai ales când e vorbă de măsurarea duratei timpului a unor sunete, sau când e vorbă de asemănarea sunetelor ce să ating.

Scierea fonetică. Scierul nostru de toate zilele nu e decât o imagină foarte spălătăcită și imperfectă a graiului viu. Felul de sciere a altor popoare de ex. Francezii, engtezii prezintă într-o formă și mai defectuoasă pronunțarea limbei, a graiului viu al lor. Din acest motiv este înomnis necesar, ca în cursul examinarilor și a traierilor științifice să se folosească un așa fel de sistem de scris, care să fie — întrucât să poate — imaginea fidelă a sunetelor graiului viu. — Ori-care sciere fonetică are acest scop în vedere, pe care scop o știință, care să ocupă cu analizarea pronunțării sunetelor nu'l poate desconsidera, precum nici o altă știință care are aceiași tendință ca și fonetica.

Scierea fonetică însă servește numai scopul științific și nu e pentru a înlocui scierea de

toate zilele. Nu este a servi și a da imaginea cea mai perfectă, practică și tolodată și cea mai ușoară a modului de învățare a cuvântului a graiului viu, ci dinpotriwa scrierea fonetică este de-a prezenta toate finețele pronunțării, toate umbririle feluilui de vorbire.

Lumea străină de acest domeniu științific și fără cunoștințe fonetice nici nu poate înțeleg uzul acestui felui de scris.

Scrisul fonetic uzat în literatura fonetică — în general este condus de două principii. În înțelesul unuia — unii — independent de felul scrisului de până acuma, fiește care sunet îl desemnează și notează absolut numai cu cifre noi. Așa a fost spre exemplu planul lui *Brücke*, așa sistemul lui *Bell* „Visible Speech“ modificat și adaptat de *Sweet*.

Bell cu forma literilor vrea să treacă și deducă la modul produceri, va să zică, la el, alta este forma vocalelor și alta este forma consonantelor. După chipul optic a fiește-cărui litere conchide la funcțiunea (acțiunea) limbei, a buzelor și a corzilor vocale.

Dintre fonetici afară de *Sweeten*, care a făcut modificări însemnate acestui sistem aproape nimeni nu folosește acest felui de scris fonetic, pentru că este greu și că autorii înșiși ar trebui să-și câștige litere cu totul noaună pentru notarea sunetelor.

Feliul al doilea a scrierei fonetice este, că pentru numirea sunetelor să folosească literile latine, iar dacă acestea litere ar fi insuficiente s'ar face suplinurile cu alte litere sau semne.

Principiul fundamental al scrierei fonetice este însă, ca fiește-care sunet să-și aibă semnul său deosebit, și în consecință fiește-care semn să designeze un singur sunet. Schimbările mai puțin esențiale a feluilui de derivare să pot numi cu note secundare — cu indexe — cari să pun *sub* ori *lângă* litera corespunzătoare și în ori-ce caz designările de felui acesta, trebuie să denoate totdeauna una și aceeași funcțiune. Toate scrierile fonetice trebuie să se bazeze pe acestea principii, științifice, a căror număr este destul de considerabil. Aproape fiește care fonetic își are feluiul său de scriere, cu toate că — cu puțină bunăvoință s'ar putea face și ar fi foarte folositoare o înțelegere pentru stabilirea unei forme generale de scriere fonetică. De prezent cel mai uzat și generalizat sistem de scriere fonetică este a lui *Passy*, pe care afară de revista *Maitre Phonetique* îl folosească foarte mulți fonetici, francezi și germani.

Ne aducem aminti despre feluiul deosebit al notării sunetelor datorit lui *Jespersen* (1889), care pentru desemnarea formelor sunetelor, adecă pentru scrisul fonetic folosește sistemul algebric. La el organul de articulat să notează cu literă grecească, locul articulației cu litere latine, iar calitatea articulației o notează cu cifre. În feluiul acestuia funcțiunea fiește-cărui organ, în timpul formării sunetului să notează cu literă și cifră.

Mihail Hurducaciu
profesor med. ped.

(Va urma).

Administrația școlară.

În timpul deacum, excepțional pentru învățământ, când atâtea școli au ajuns sub conducerea unor colegi nu destul de orientați și nu prea experimentați în ale conducerii de birou, se imbie necesitatea de-a deschide o serie de articole, în cari se pot da păreri în diferite afaceri de birou indispensabile pentru învățător, indispensabile pentru bunul mers al administrației școlare, cât și pentru înlesnirea lucrărilor de control a forurilor superioare. Scopul ar fi, ca în coloanele acestei reviste să discutăm acest lucru, ca în scurt timp să ajungem la starea normală a conducerii agențelor de cancelărie în mod uniform în toată țara. Firește greutățile sunt mari până când procesul de unificare a tuturor provinciilor va ajunge la stadiul dorit de toți. În lipsa unui Regulament unitar dat de guvern în acest senz, fiește-care învățător face depăcum a fost obiceiul local de până acum în diferite provincii. Noi însă lucrul acesta trebuie să-l discutăm tocmai pentru de-a se evidența părerile noastre ale tuturor, din care se vor strecura celea mai bune și cu timpul (după ce vor lua act și forurile guvernante de ele) vor ajunge să fie regulamentată în întregă țara. N'am de loc pretenția să-mi arog o infalibilitate, ci dorința de-a da un material, pentru de-a ne arăta cât mai mulți dintre colegi părerile în această materie. Importanța acestui lucru nu trebuie s'o discutăm. Înaintea orî și cui e clar, că conducerea biroului e un lucru de căpetenie. Cu aceasta nu voiesc să spun, că biroul e câmpul de activitate cel mai de căpetenie pentru învățător. Acestea premifândule, voi începe cu conducerea în general a cancelăriei.

Lucrul cel mai des, ce îl are aproape zilnic învățătorul, este desfacerea postei. În teorie președintele eforiei școlare ar fi chemat s'o desfacă. Fiind însă cei mai mulți la aproape toți din acești președinți de condiții sociale de așa natură, încât numai îndeplinindu-și toate celealalte afaceri publice și private ale lor se mai interesează și de ale școlii. Mai potrivit este, ca posta s'o desfacă învățătorul, s'o înregistreze imediat și dacă sosesc acte cari îl privesc pe președintele Eforiei I se predau lui spre conformare, upă ce mai întâi sau înregistrat din partea inv. director și după ce s'a pus pe act data sosirei.

Inregistrarea. Ori ce scrisoare sosită pe adresa școlii, imediat după sosire trebui indusă în condiță de înregistrare sub Nrii consecutive cari încep cu 1 Ian. a fiecărui an și numărul sub care s'a înregistrat actul, trebuie indus și pe dosul actului sosit. Ordonanțele din „Buletinul oficial“ „Învățătorul“ sau alte publicații oficiale totasemenea trebuie înregistrate, nu în mod colectiv ci separat una fiește care, alăturând lângă fiecare 1/2 coală hârtie curată. Pe această hârtie notăm data sosirei ordonanței, numărul sub care s'a înregistrat, un scurt rezumat a conținutului ei și numărul Buletinului oficial sau al revistei „Învățătorul“

în care a apărut. E foarte cu cale ca și în „Buletinul Oficial“, „Învățătorul“ lângă ordonanța respectivă să se scrie și numărul sub care s'a înscris în cartea de înregistrare.

Conexarea. Un lucru de mare importanță este conexarea actelor cu conținut identic. Că se fie acest lucru repede înțeles să ne folosim de un exemplu. Învățătorul N. a înaintat Revizoratului școlar bugetul pe anul financiar 1921/22, spre aprobare sub Nr. 30—1921. Aprobându-i se i s'a retrimis de acolo și l'a înregistrat din nou sub Nr. 45—1921. Numări 30 și 45 sunt numări conexi. Numărul 30 din cartea de înregistrare îi vom însemna și la Nr. 45 la rubrica nrii conexi, tot asemenea și pe 45 îl vom însemna sub Nr. 30 la rubrica nrii conexi, iar actul dela Nr. 30 îl vom lua dela locul său și-l vom pune la Nr. 45, rămânându-i astfel locul gol sub Nr. 30. Dar fiindcă la Nr. 30 în rubrica nrii conexi e înscris nrul 45, vom și unde trebuie să cautiăm actul (la numărul 45. Numărul 45, iar îl vom conecta la numărul bugetului din anul viitor, punând toate actele de sub Nr. 45 acolo, după cum am purces mai înainte. Astfel ajungem la rezultatul, că conectând nrii într'o serie de ani (de 5—10 ani) vor fi totdeauna laolaltă actele de acelaș fel, de expl. bugetele, rațiunile școlii etc., astfel trebuind să cautiăm ceva date de 3—4—5 ani le vom afla cu ușurință.

(Va urma)

Em. Irimie.

In amintirea lui Avram Iancu.

Sărmanul Iancu! Puțini eroi ai noștri au avut soarte atât de tristă, ca el.

Inteligent, frumos, simpatic, cu maniere alese, cu avere frumoasă și ca avocat, cu cunoștințe și legături întinse, el ar fi fost chemat să ajungă foarte departe în viață și societate — un adevărat „craiu al munților“, a cărui bogăție și fericire să fie invidiat toți, dacă nu renunță el cu totul la binele și fericirea sa personală și nu se sacrifică cu desăvârșire pentru binele neamului! Sunt cunoscute cuvintele rostite de marele erou, când la întrebare colonelul baron Heydte, șeful cancelariei guvernului ardelean, ce dorință ar avea pentru persoana sa? întrebare la care Iancu a răspuns: „Pentru persoana mea nu doresc absolut nimic. M'am luptat pentru tron și pentru neamul românesc, nu pentru favoruri personale.“

Și totuși un astfel de om idealist, de nobil visător, a fost maltratat și baijocorit în chipul cel mai infam. El, salvatorul tronului habsburgic împotriva răsculaților unguri, el, care a fost îmbiat pentru persoana sa cu distincții, ranguri și pensuni mari, el a fost prins și aruncat în temnița din Alba-Iulia ca orice făcător de rele, în aceeaș temniță unde au mai robit înainte de el Horia, Cloșca, Crișan și Ecaterina Varga. Într'o după amiazi, când și robii aveau voie să se plimbe

și să se desfășoare în aerul și lumina lui Dumnezeu, ce-i trăsni prin cap supraveghetorului temniței, neamțului Höhn? Să-i scurteze lui Iancu și celorlalți robi timpul de plimbare, ca să aibă el cu atât mai mult timp de petrecere, Iancu s'a împotrivit. Urmarea a fost, că Höhn a pus să-l ferece în lanțuri și, astfel legat, l-a palmuit peste față.

Nu-i mirare, că bietul om pierzându-și orice credință în adevăr și dreptate, în cinstea și omnia nemțească, când a ieșit din temniță în adevăr și dreptate, în cinstea și omnia nemțească, când a ieșit din temniță și-a pierdut mințile și umblă trist, cuprins de o adâncă melancolie din sat în sat. Fluierul era tovarășul său nedespărțit. Lui îi împărtășeă toată jelea sa și a neamului său. Se spune, că în clipele lui senine zicea către prietenii, cari îl întrebau despre întâmplările din 1848: „Eu nu sunt Iancu. Eu sunt numai umbra lui Iancu. Iancu e mort!“

Și bietul de el, nici după moarte n'a avut soarte mai bună. Ziarele, revistete și cărțile străine nu-l mai scoteau din „canalie“, „duh necurat“, „șef de bandă de tâlhari“ etc. Iar când Românii au început să colecteze bani, ca să-i ridice un monument la mormânt, guvernul unguresc de pe vremuri pur și simplu a oprit orice colectă, amenințând că confiscă întreaga sumă, dacă se continuă. Și când, cu toate acestea, niște studenți universitari români dela Cluj au îndrăsnit să pună pe mormântul lui o coroană de flori împodobită cu mândrul nostru tricolor ei au trebuit să plece peste munți în țara românească, fiindcă aici, la ei acasă, nu mai aveau loc în nici o școală.

Acum e timpul să se repare această mare nedreptate a celui mai nedreptățit dintre marii noștri oameni.

„Asociațiunea“ din Sibiu vrea să ridice din veniturile loteriei sale, între altele, și o statuie, demnă de marele erou, în creerii munților apuseni (Abrud). De aceea e dator tot Românul și omul adevărat să cumpere cât mai multe bilete dela această loterie cu minere așa de nobilă. * *

Raportul secretarului general al Asociației, ținut la congresul al III-lea al învățătorilor în 6—7 August 1921.

IV. Activitatea Secțiilor județiene.

Onorat Congres! Partea raportului nostru referitoare la activitatea secțiilor județiene va fi scurtă, sau cel puțin nu va fi așa de lungă după cum ar reclama cu drept cuvânt acest capitol. Și știți pentru ce? Pentru că a fost lungă partea în care ne-am ocupat cu problemele, ce au format în întreg decursul anului scopul de căpetenie al „Asociației“, pentru a le putea rezolvi. Și la acest loc se dovedește adevărul: e de ajuns să știi în ce situație materială se află învățătorii, pentru a putea spune apriat, că ce cadre va avea raportul

aceia, care va putea cuprinde activitatea lor de peste un an. Salariile anului din gestiune știm cum au fost și sunt. Prin urmare să nu vă mirați, dacă despre acțiivitatea săvârșită în Secțiile județiene numai puțin putem spune. Poate în realitate pe terenul instrucției învățătorii să fi muncit mai mult, dar felul dupăcum organele expresive, — birourile și comitetele centrale ale secțiilor, — au executat îndrumările biroului central al Asociației, cu privire la menținerea celei mai strânse legături între centru și periferie și cu privire la raportarea imediată la centru și despre cea mai mică activitate, ce s'ar fi săvârșit în orice direcție și în cea din urmă subsecție; zic aceste considerațiuni ne îndreptățesc a crede, că urmările nefaste a le relei salarizări și aici s'au avut rostiul lor. Nu ni s'a raportat mai nimic și cea ce ni s'a raportat s'a făcut într'un chip foarte vag.

Cu toate aceste biroul central al Asociației a socotit de nemerit a lua secție după secție și o va pune în fața onoratului Congres așa cum ea ni se prezintă, ca astfel congresul să-și poată spune judecata sa de aprobare pentru cei harnici și condamnarea și disprețuirea pentru acele Secții și elemente conducătoare din fruntea lor, cari au socotit, că posturile onorifice le pot procura o onoare ieftină, nemuncind nemica. Trândăvia și incompetența unora, de a fi cea ce sunt și acolo unde sunt i-ți face impresie tristă de învățătorimea unui județ, care atâta putere nu simte în sine să arate, că organizația, pe care a fondat-o din inițiativă proprie, trăiește și se manifestă.

În cele următoare voi raporta despre:

a) Organul Asociației.

De odată cu înființarea Asociației s'a născut și ideea înființării unui organ de publicitate al ei. Și nici nu se putea altcum. Asociație și organ de publicitate sunt două lucruri atât de strâns legate unul de altul, încât e aproape fără putință să-ți închipui unul fără celalalt. Primul mijloc de a respira așa zicând, de a se manifesta, de a da semn, că trăiește al, Asociației noastre este revista ei „Învățătorul”. Prin nimic în lume nu suntem în stare a menține acea comunitate de idei și tendințe între toți membrii Asociației noastre de cât numai prin revista ei. Importanța acestui fapt e cu mult mai mare de cum ni se arată la prima privire. Învățătorimea noastră fiind respirată mai mult de cât ori care altă tagmă, până'n cele mai îndepărtate colțuri ale țării, legătura între singuraticii ei membrii în primul rând numai printr'o revistă se poate face mai pe ușor. Fără ea membrii trăiesc fiecare de capul lor ne având nici idee de cea ce se petrece în sinul organizației din care fac parte.

Nu-ți trebuie mai revoltătoare dispoziție sufletească să trăiești, dacă ai numai cât de puțină conștiință, de cât aceea, când întâlnindut-e cu colegi de aceeași suferință și începând a confera despre stările și soarta comună, despre

cea ce e la ordinea zilei, despre situația școlii și procedeele mai noauă ivite pe terenul învățământului, la prima încercare zic de a te înțelegi cu ei, ai impresia, că respectivii nici pe de parte nu sunt în clar cu lucrurile aceste, în cele din urmă neputând prin prestigiul și voința sa, să meargă ceva înainte, dă îndărăpt și ne prezintă în fața noastră groaznicul tablou de descompunere.

În aceasta se rezumă contribuția pe care o prestau acei membrii din sinul nostru, cari uitându-și de sine, de rolul și datoria la care s'au angajat, prin purtarea lor și prin întreaga lor manifestare, din orice punct de vedere vrei, aduc ceea ce o putem numi cu drept cuvânt deprimesc ființa unei tagme, care are misiunea cea mai sublimă și sfântă.

Aceste inconveniente s'au avut în vedere a fi îndelăturate, când cu înființarea revistei „Învățătorul”. A da în mâna fiecărui membru un organ în care — luând în considerare modestele puteri și împrejurări între cari poate fi redactat — se găsească tot ceea ce poate și trebuie să-l intereseze mai de aproape. Un organ, cere să cimenteze învățătorimea într'un singu rând, întru ajungerea unui sfânt scop de înălțare a școlii și a învățătorului. Un organ, care cu timpul, după puteri întărindu-se și dezvoltându-se, să fie dovada cea mai vie a întăririi și dezvoltării tagmei noastre. Un organ în care ca într'o oglindă să vezi din fiecare număr al său, ce suntem, cum suntem și dupăce ahitează sufletul dascălesc din toate părțile.

Durere însă, că puțini au fost învățătorii, cari au comentat astfel revista Asociației noastre. O bună parte și o mare parte dintre aceia, cari cu greu ne vine a-i numi colegi, s'a lăsat în voia întâmplării, nevenindu-le la socoteală a-și abona revista noastră. Asociației însă i-ar plăcea să aibă barăm acea rază de iluzie plăcută, că respectivii vor fi abonat altă gazeta. Dar cu greu ne vine a crede, că aceste firi, nefăcând ce li se împune, să facă ceea ce nu li se cere.

În doi ani dearândul s'a trimis după puțința revista tuturor învățătorilor, fără considerațiune, că abonatu-s'au la ea sau ba! Dar în anul acesta așa nu s'a mai putut merge. Pentru că din lipsă de parele mai mult nu se putea tipări, deoarece, cea mai mare parte a învățătorilor, cărora mai nainte li s'a espedat organul, nu s'au plătit abonamentul. De aceea s'a hotărât a se trimite acelor, cari i-și achită abonamentul înainte. Și astfel am ajuns, că din peste trei mii de învățători revista în anul aceste să fie abouată și trimisă numai la 1742. Iată dovada cea mai eclatantă, eate elemente conștiente și câte înconștiente cuprinde tagma noastră. Și ce coincidență interesantă! Din secțiile județiene unde a străbătut în număr mai mare revista, ni se raportează și de o activitate mai mare și legătura cu centru a fost mai perfectă iar secțiile, unde nu au avut revista, au trăit așa, că nu știe nimenea nimic despre ele, ca și cum nu ar fi fost pe lume.

Onorat Congres! Din cele premerse putem vedea, că întreagă ființa organizației noastre în bună parte este legată de ființa Revistei „Învățătorul”. Întru cât aceasta va fi susținută, spriginită și întărită, întru atâta va fi spriginită și însămna ceva și Asociația. Se impune dar un deosebit interes al membrilor față de ea.

Revista noastră în anul acesta a înbrătoșat și pertractat în coloenele ei toate chestiunile de interes pentru școală și învățători. În deoseb. partea oficială a fost dedicată espunerei problemelor de organizație. S'au mai publicat în ea subiecte de ordin educativ și pedagogic și au fost analizate, după împrejurări lucruri de un interes general coincidente cu momentele zilei.

Situația adevărată în care a trăit revista „Învățătorul”, precum și tot ceea ce i-a fost dat să facă, se va vedea mai bine din raportul Redactorului și administratorului ei.

Noi în raportul da față am avut datoria a atinge chestiunea revistei și importanța ei numai în liniamente generale.

Averea Asociației.

Chestiunea averii Asociației așisderea este un lucru față de care nu poate rămânea indiferent nici un membru al ei. Precum într'un loc am arătat, că la baza tăriei, prestigiului și culturii tagmei noastre trebuie să stea o bună salarizare, întocmai și Asociația, ca să-și poată duce întru îndeplinire diferitele probleme ce și le impune, — pe lângă multe alte mijloace — are lipsă în primul rând de o avere materială a sa. Fără așa ceva, cele mai bune hotăriri, cele mai bune principii și tendințe rămân în cele mai multe cazuri neexecutabile. De câte ori nu ne-a fost dat să vedem în decursul anului de gestiune, că din pricina lipsei de parale a trebuit să amânăm ori să sistăm cu totul punerea în practică a unor măsuri luate pentru ridicarea școalei și a învățătorimii.

Nu mai apreciind după cuviință lucrurile frumoase, ideale și de un interes general, ce le poți înfăptui, dacă ai parale, poți îndeajuns să-ți dai seamă de importanța averii pentru Asociație. Și durere tocmai în aceasta privința Asociația noastră stă foarte slab. Vecinic, orice ar vrea biroul să înteprindă, să facă, se lovește de obstacolul cel mai rău, care este lipsa de parale.

Averea Asociației se compune din cei 2 Lei, din donațiuni și altele. Dar făcând abstracție dela donațiuni, cari în tot cazul nu pot fi așa de multe și de dese, chiar bagatelul de 2 Lei de membru se solvește în chipul cel mai neregulat și rău posibil. Rare sunt Secțiile județiene, cari în privința încasării și trimiterii la centru a catizației de 2 Lei după membru, s'au conformat barăm întru câțva circularelor ce au emanat în acest sens dela biroul Asociației. Zadar-nic se provoacă și cere biroul executarea §-ilor 28 și 29 din statute. Secțiile răspund cu tăcerea

cea mai desăvârșită. Si mirarea i-ți este și mai mare în aceasta priveștiște, când te gândești, ce pot să însemne doi Lei în ziua de astăzi. Nu atât mărimea taxei de 2 Lei i-l împiedecă pe cineva a-și plăti datoria, cât indiferentismul și nepriceperea de cari se lase a fi stăpănit, când e vorba a judeca, că ce are de făcut, pentru a fi membru viu al Asociației. Din acest indiferentism răsare apoi și atitudinea răutăcioasă a multora de a sta liniștiți fără a face nimic pentru organizația din care fic parte, așteptând numai ca altul să se espueie și să facă totul pentru ei, respectivii trăgând numai foloasele reale. A fi și a gândi în felul acesta este dovada cea mai rușinoasă, ce cineva i-și poate da, despre sine întru cât se ține, că face și el parte dintr'o societate, respective' dint'o organizație cum este a noastră.

Dacă multora le este peste puțință a face Asoc. unele servicii reale mai însemnate, a solvi însă doi Lei în cassă e ceva posibil și celui mai năcăgit.

Să se știe dară și să înțaleagă odată toți membrii că Asociația, ca să poate funga, pe lângă bunăvoință și muncă intelectuală, mai are încă o mare și primă nevoie de modestul sprigin material de doi Lei al fiecăruia. Dacă alta nu, cel puțin aceasta minimă jefă, credem că o poate face fiecare. Și atunci biroul central garantează, că în multe privințe, cu mult vom putea să stăm mai bine.

Despre starea reală specială a cassei, raport detaliat ne va prezenta d-l cassar general al Asociației.

Biblioteca Asociației.

Asociația până în prezent nu are o bibliotecă propriu zisă. Așa ceva în ziua de astăzi ni se prezintă numai, ca o problemă, pe care e chemat viitorul a o rezolvi. Un lucru însă este cert și îndeobște cunoscut. Anume; scopurile pentru cari s'a înființat Asociația sunt cam multe și varii. Asociația între scopurile sale cuprinde și unele cari au în vedere un vast program cultural. Și acest program cultural nu e numai de natură obiectivă și în primul rând ni se spune că este de natură subiectivă. Adecă înaintarea culturală, întărirea morală și cultivarea sentimentului de solidaritate în fiecare membru este, ținta țintelor a oricărei străduinți înteprinsă de Asociație.

Asociația întru ajungerea scopurilor sale totdeauna are în vedere mijloacele cele mai eficace. Și oare când e vorba de cultivare, de întărire intelectuală și morală, în ce am putea afla propteaua mai tare, dacă nu într'o bibliotecă potrivită rostului și chemării ce noi o îndeplinim?!

Iată dară de ce chestiunea înființării (creierii) unei biblioteci este o problemă de conținut și interes capital pentru Asociația noastră. Cauzele și considerațiunile de ordin cultural, cari ne impun așa ceva, la rândul lor sunt secundate și de altele, ce reies din nevoile și neajunsurile zilnice. Scumpetea oribilă de azi a cărților ara-

reori permite învățătorului să poată ajunge la vre o carte din care să cetească ceva bun, nou și folositor. Lăsat singuratic și răzimat pe puterile sale proprii, omul între împrejurările materiale date, numai foarte puțin, s'au de loc nu poate face.

Trebuie și aici puterile mai multora, a Asociației întregi, pentru a se putea face un lucru bun. Și apoi o bibliotecă bună pentru învățătorime, e lucrul cel mai bun, ce se poate face.

După ce de data aceasta nu suntem în fericită situație de a raporta ori. Congres numărul volumurilor și a celitorilor, cari le-au folosit în decursul anului și am slevat chestiunea bibliotecii Asociației numa ca o probleme; cuvine să a arăta, că în ce chip crede comitetul central, că aceasta problemă s'ar putea rezolvi?

Lucrul este simplu numai bani ne trebuiesc. În primul rând este a se afla și stabili un loc pentru bibliotecă. De data aceasta Asociația acest loc îl are la „Casa Invățătorilor.“ Banii i-am putea avea parte din cotizații, dacă s'ar încassa și acele regulat, parte din venituri ce ar încurge de la membrii, cari ar aranja spre acest scop petreceri, conferințe și serate. S'ar mai putea aduna cărți și din donațiuni. La tot cazul pe banii adunați s'ar cumpăra cărțile cele mai bune și de o importanță pentru noi.

Pe lângă o bibliotecă centrală se simte nevoia, ba chiar e practic a se înființa biblioteci și pe Secții. Aici lucrul merge mai repede, de oarece secțiile în cele mai multe locuri pe lângă o bună chibzuială sunt în stare a-și însuși bibliotecile destul de prețioase a fostelor *reuniuni învățătoresți*.

În general aceste idei, ce ne-au venit în minte, punând în fața congresului chestiunea **bibliotecii Asociației.**

Dacă de prezent vorbim de bibliotecă, ca despre un lucru, ce avem să-l facem, să nădăduim, că la congresul viitor se va raporta, că s'a și făcut ceva. Până atunci toți membrii, cari pot face sau contribui cu ceva în aceasta direcție, se ajute după putință. Problema pentru Asociație e mare și de o importanță deosebită, de aceea realizarea ei nu-i iertat să sufere multă amânare.

Onorat Congres, cu aceasta am fi exhaustat lucrurile și analiza lor, pe care le-am ținut de cuviință a le prezenta în fața D.-voastre. Din cele premerse ne putem face o icoană cât de binișoară despre ceea ce suntem. Vedem ajun-surile, dar vedem și neajun-surile de cari suntem îngrădiți. Ne putem da seamă de calitățile și puterea de care dispunem, însă în același timp trebuie să avem vecinic în fața noastră și multele greșeli și defecte, ce ne-au rămas ca o moștenire din vremurile trecute. Aceasta pentru a-le îndrepta, zilnic făcând să scadă numărul lor. Să începem cu arătarea unei bunăvoinți de îndreptare. Să ne dăm seamă, că tot răul ce vine asupra capului nostru și al școlii, vine numai din neîndreptare. A nu face sforțări să devenim din

ce în ce mai desăvâșiți înseamnă, a da dovada nevredniciei de a se creia și pe seama noastră și a școlii soarte mai bună.

Izvorul nesecat, din care trebuie să ne adăpăm și reînprospătăm puterile sleite în decursul muncii, să (ne) fie *conștiința*, că suntem puși în serviciul unei sfinte chemări cu îndatorirea de a face, ca generația de mâne să fie mai bună de cât cea de astăzi. Cine nu are aceasta conștiință se poate număra în tagma noastră, dar nu face parte din ea.

Cu aceste cuvinte rugându-vă să luați la cunoștință cele sus spuse, propunem:

1. Să aprobați raportul de față dând absolutul secretarului.

2. Să luați la cunoștință și să aprobați înființarea „Asociației Regnicolare“ prin contopirea tuturor Asociațiilor învățătoresți regionale într'una, Asociația noastră având de a funga mai departe ca o subdiviziune a acelea.

3. Președinții secțiilor să se conformeze circularelor date dela centru, trimițând toate datele, pentru a se putea pe viitor statori o icoană fidelă a organizației noastre.

4. A se căuta o modalitate întru încassarea taxelor.

Cluj, la 5 August 1921.

Gavril Almășianu
secretarul Asociației.

OFICIALE.

Statificarea învățământului

Circulara „Asociației“ învățătorilor către secțiile județiene.

Acțiunea, pe cari de ani de zile învățătorimea de dincoace de Carpați a interpretat-o pentru statificarea întregului învățământ elementar, acum întră într'o nouă fază. Hotărârea „Sinodului bisericesc“ din Sibiu, — ținut în ultimul timp, — de a susținea cu orice mijloace și pe mai departe școlile confesionale, spulberă cu desăvârșire și vaga iluzie, ce învățătorimea confesională și-a legat-o el, cu privire la ameliorarea instrucției poporului și a sortii sale.

De data aceasta stăm față în față cu factori, cari nu numai în principiu, dar de fapt se opun din răspuneri creierii unei atari situații și formă pentru școala românească, care singură e în stare să-i garanteze propășirea și rolul de frunte printre celelalte școli străine.

Pentru învățătorimea noastră, — deplin convinsă de dreptate a cauzei ce o susține, întră a vedea școală românească ridicată la acel loc, ce îl indică vremurile de față și situația schimbătă — hotărârea Sinodului bisericesc din Sibiu nu poate să fie decât un nou imbold de a-i strânge rândurile, a porni înainte și a nu se mai opri

altul, până nu va vedea realizat ceea ce dorește din suflet întreg poporul, care în prezent începe a-și da atât de bine seamă de roadele învățători semănate prin școală. Și acest ceva e statificarea pe toată linia a învățământului popular.

Mizeria nemai pomenită în care zace școala și învățătorul confesional și peste care s'a trecut așa de ușor în „Sinodul“ din Sibiu, pentru a hotări ce s'a hotărât, așisderea e garanția cea mai puternică, că în cel mai scurt timp vom atinge scopul după care aleargă un popor întreg și noi de atâta amar de vreme.

În consecință:

1. Presidiile tuturor secțiilor județene să convoace de urgență ședința comitetelor centrale și în baza hotărârilor și „moțiunilor“ atât de dese, — ce au fost votate cu ocazia adunărilor generale ale tuturor Secțiilor, — să se compună un „memoriu“ în chestia cererii statificării întregului învățământ primar.

2. Memoriul de natura această să fie înaintat, cel mult în decurs de două săptămâni dela data de mai jos, biroului central al Asociației în Cluj în două exemplare.

3. Președinții subsecțiilor să fie recercați a interveni pe lângă fiecare învățător confesional, că întrucât poporul din comuna respectivă dorește statificarea școlii lui, să se dreseze un proces-verbal, despre aceasta, care anexat unui „memoriu“ cu conținut al nevoilor locale, apoi să fie trimis centrului Secției. Dela centrul Secției, toate colectate în urmă, să fie expediate biroului Asociației.

4. În comitetele centrale să se cerceteze, mediteze și discute și asupra cauzelor, cari au dat anză la tendința de a se hotări în felul de mai sus arătat, în Sinodul dela Sibiu.

Toate „memoriile“, „moțiunile“ și procesele verbale adunate la centrul Asociației, apoi în cel mai scurt timp, prin o comisie vor fi duse și prin intervenția unor marcante persoane depuse pe biurourile ambelor corpuri legiuitoare.

Cluj, la 1 Noemvrie 1921.

TRAIAN ȘUTEU,
preș. Asociației.

GAVRIL ALMAȘIANU,
secr. gen. al. Asociației

Convocare

Membrii corpului învățătoresc din plasa Bran, sunt invitați a lua parte la adunarea de toamnă a Subsecției, ce se va ține în ziua de 30 Noemvrie a. c. la 19 ore a. m. în localul școlii primare de Stat „General Meșoiu“ din Bran cu următoarea ordine de zi:

Ordine de zi: 1) Cuvânt de deschidere, rostit de președintele Subsecției. 2) „Intemeierea principatelor“, lecție practică din Istorie cu elevii cl. IV. prim. predată de Ioan. Ios. Pușcariu, învăț. dir. în Moeciul de jos. 3) „Invățătorul ca factor educativ după războiu“, dizertație de Ștefan Ga-

roiu, învățător în Zărnești. 4) „Plasa Bran“, lecție practică din Geografie cu elevii cl. III. prim. predată de d-șoara Melania Strevoiu, învăț. în Zărnești. 5) Propuneri diverse. 6) Inchiderea adunării.

GHEORGHE CLINICIU,
secretar.

EMIL REIT,
președinte.

CRONICĂ

Anunțăm cu deosebită plăcere pe cetitorii revistei noastre, că dl G. BOGDAN-DUICĂ, profesor universitar, va colabora la revista noastră cu articole de pedagogic și de politică școlară.

Articolul din numărul de față e o continuare a luptei dusă de domnia-sa în sinodul dela Sibiu. El trebuie răspândit în cercuri cât mai largi ca să-l cunoască atât prietenii cât și dușmanii marelui probleme a statificării.

Toți cari cred, că învățătorimea poate contribui la ridicarea acestei țări, să ne vie într'ajutor cu vorba și cu scrisul, ca lupta noastră de 2 ani de zile să se sfârșească cu izbândă.

Dela 1 Noemvrie intrând în vigoare noile salarii ale corpului didactic, ministerul instrucțiunii, a dispus următoarele:

Gradațiile corpului didactic vor fi socotite la salariul mărit.

Pentru gradații se vor socoti și anul de suplinire, dând drept la o gradație, ori care ar fi termenul de suplinire când este mai mare de 5 ani. Când termenul de suplinire este mai mic de 5 ani, se va calcula numai ca ani de pensie. Acei cari au deja 4 gradații nu vor putea primi o altă gradație chiar dacă anii de suplinire ar fi mai mulți decât 5, întrucât a 5-a gradație nu se dă decât pentru merite.

Calcularea anilor de suplinire precum și contarea lor la drepturile de pensie, se va face numai pentru ceei cari au fost suplinitori în baza unui titlu, nu și suplinitorilor a căror titluri nu le da dreptul de a rămâne în învățământ.

În legătură cu acest comunicat suntem informați, că instrucțiile pentru statele de leafă pentru noile salarii, s'au trimis deja tuturor Revizorilor.

Adunări cercuale. Învățătorii din plasa Teaca au ținut la 7 Nov. o adunare, discutând între altele și *rolul politic* ce trebuie să-l aibă învățătorii în această țară.

Simptoame. În unul din numerele irecute am accentuat și arătat starea puțin îmbucurătoare în care a ajuns revista noastră, care va fi nevoită să-și sisteze apariția dacă colegii nu se vor grăbi cu

trimiterea abonamentului restant. Pe aceeaș coardă se tânguește excelența revista a confratilor din Galați „*Vremea Nouă*” și tot astfel de hotăriri anunță organul colegilor din Bucovrina „*Școala*” care apare la Cernăuți.

Stăm îngândurați în fața acestor simptoame. Și ne vine așa de greu să azistăm la desfășurarea unui proces de destrămare. Așa se răsplătesc stăruințele unor oameni idealisti, cari își implinesc o datorie față de colegii lor. Bucovina, Transilvania, vechiul regat . . . toate pe aceeaș treaptă. Toate trei revistele învățătoresți stau gata de capitulare pentru puținul sprijin dat de aceia, pe seama cătoro și-au făcut loc în lume, Simptoame. Triste simptoame.

Casa corpului didactic. E o instituție de ajutor pentru membrii corpului didactic de toate gradele. Organizarea lor ar trebui întinsă și asupra provinciilor alipite, cu o condiție esențială: ea să folosească la toți și nu numai la protejării politicienilor. Până la reorganizarea ei, taxele ce le încasează după cărțile de școală ar trebui în părțite frățește, după stocul de cărți, cari se desfac în diferitele ținuturi ale țării.

Expoziție etnografică. Dl Andrei Orosz, directorul școlii de stat din Apahida, a organizat în vara aceasta, într'o sală mare a „Muzeului de arte și meserii” din Cluj, o admirabilă expoziție etnografică. Toți cari au vizitat-o au rămas încântați de munca depusă de Dl Orosz, care timp de 25 ani, a cutreerat satele Ardealului strângând atâtea comori ale sufletului nostru, cari altfel s'ar fi pierdut din cauza vitregiei zilelor ce le-au adus războiul. Învățătorii dela sate ar putea servi foarte bine etnografia românească dacă ar aduna fiecare câte ceva pentru marele muzeu care va trebui să ia ființă.

Biblioteci populare. Din inițiativa unor oameni de suflet, s'a distribuit în ziua de 6 Noiembrie a. c. în Sighișoara 125 biblioteci populare, pentru toate comunele din județul Târnava mare, sub înaltul patronaj al A. S. Prințul moștenitor Carol. Serbarea s'a desfășurat în cadrele unor manifestații de adâncă dragoste care a consfintit legătura nedespărțită între popor și Dinastie. De față erau reprezentanții celor 125 comune, în frunte cu preoții și învățătorii, căroro s'au dat în primire aceste biblioteci. Dorim ca lucru început să aibă continuitate în toată Transilvania și mai ales în ținuturile unde cultura românească a fost sugrumată mai mult decât în județul Târnava mare, în care poporul, a ajuns la un oarecare nivel de civilizație, sub toată raporturile. Și sfătuim din inimă pe conducătorii satelor noastre din acel județ, ales pe colegii noștri învățători, să dea viață acestor modeste instituții de cultură, organizând societăți de lectură cu tineretu și adulții, din sate în ședințele și sezătorile căroro, să se

cețească și comenteze conținutul acestor cărți, pentruca ele să nu ajungă la soarta multor biblioteci, pe cari le încolțește praful vremii și al nepăsării.

Chestiunea școalelor Confesionale. Dl Bogean-Duică a convocat pe ziua de 28 Octombrie, la Universității, pe membrii corpului didactic, să se pronunțe în chestia școalelor Confesionale. Dsa după ce face un istoric asupra chestiunii arată că biserica, cere unui învățător pentru un salariu de 190 coroane anual, servicii ce depășesc îngăduința. Intru cât înșiși învățătorii au solicitat statificarea școalelor confesionale „noi” — spune dl profesor — „suntem datori să-i ajutăm la îndeplinirea ideii pe care el au studiat-o multă vreme. Cu atât mai vârtos trebuie să ne pronunțăm cu cât toate demersuri e învățătorilor nu au dat nici un rezultat.

Oratorul amintește punctele susținute la congresul bisericesc din Sibiu și spune că biserica nu are nimic de pierdut prin statificare, iar copii și Statul ar câștiga mult de oarece școala în felul discutat ar fi mai școlară — adică: ar avea programul didactic mai apropiat de nivelul științific cerut de împrejurări.

Dsa, la sfârșit, citește moțiunea următoare — propusă de dnii prof. Al. Lepădatu, Bogdan-Duică, V. Bogrea și V. I. Bărbat:

„Subsemnații, membrii al corpului didactic de toate gradele, adunați la Universitatea din Cluj, în 28 Octombrie 1921, ascultând discuțiunile despre statificarea școalelor confesionale române, am luat hotărârea ce urmează:

1. Având în vedere necesitatea ca școala poporului românesc să fie unificată ca spirit, administrație și rol social;

2. Considerând piedicile ce se pun statificării cerute, în special de corpul didactic primar:

Invităm pe toți aderenții școlii de stat să activeze mișcarea pentru realizarea cât mai grabnică la statificării; și asigurăm pe d. ministru al instrucției că, în opera d-sale legislativă pentru realizarea ei, va avea tot sprijinul devotat al corpului didactic de toate gradele.”

Loteria Asociației. Avizăm pe frații colegi de pretutindeni, că la Redacția noastră se găsesc un număr mare de loturi ale Asociațiunii, cei ce doresc să cumpere, se pot adresa noua, trimițând prin mandat postal, prețul care este de 20 Lei de bucată. Este de prisos să mai pomenim aci scopurile cultural-naționale, ce le urmărește Asociațiunea, care trebuie sprijinită de tot românul înțelegător. Ne gândim că dacă fiecare intelectual român, ar cumpăra un singur lot, s'a ajuns scopul. Și aceasta nu e treabă mare. Suntem siguri că învățătorii români, își vor face și deastădată datoria.

Presupuneri neîntemeiate. Abia târziu aflăm, că o mare parte dintre membrii congresului național bisericesc, cu ocaziunea ședințelor dela Sibiu, ar fi avut credința și convingerea (?), că biserica nu poate renunța la școlile sale confessionale și pentru motivul, că ținuta învățătorilor în aceasta chestiune denotă o pornire dăunănoasă contra bisericii.

Față cu acest raționament, noi punem o singură întrebare: cu ce sunt preoții, funcționarii și alte pături sociale ale neamului nostru mai buni creștini decât învățătorii români? Ori, biserica noastră așază în categoria bunilor creștini pe învățători numai pentru că în calitatea lor de învățători confessionali, trebuie să fie și cantori.

Vrem să se știe însă odată și pentru totdeauna, că învățătorii români sunt credincioși fii ai bisericii noastre românești naționale și că ei vor rămâne aceiași pentru toate vremile, așteptând o regenerare a acestei instituții universale și o înnoire, nu a principiilor de dogmatică și credință, cari nu se vor schimba cât va trăi lumea, ci a felului de aplicare și propagare a acestei credințe, potrivit cu noile concepții de viață morală și umană.

*

„Casă de cetire“. În târgușorul Hida, jud. Cojocna, s'a inaugurat în 30 oct. „Casa de cetire“, sub auspiciile Asociațiunii. Cu aceasta ocaziune s'a dat și o reușită producțiune teatrală cu tineretul, urmată de jocuri naționale. Munca învățătorilor din acel târgușor, sprijinită de inimosul primpretor N. Cristea, și-a dat roadele sale binefăcătoare. În acest chip învățătorii ating deodată 2 scopuri pentru cari sunt, întâiu răspândesc cultura românească în popor și al doilea, iși câștigă încrederea lui.

*

AVIZ. Pentru orientare comunicăm abonațiilor noastre, că luând în primire administrația revistei d- *Emanuel Irimie* directorul școlii primare No. 5 din Cluj, începând cu acest număr, ori ce reclamație la revista, se va face la noua adresă, Strada Dorobanților No. 66.

Cărți și Reviste.

I. Nisipeanu: Elemente de Psihologie Pedagogică. În școala normală cine n'a avut norocul să aibă o bună carte de psihologie, cartea aceasta îi vine întru ajutor ca să-și poată întregi cunoștințele pe acest teren. Să fim sinceri, și să mărturisim că dascălii români în cea mai mare parte nu sunt familiarizați cu problemele de psihologie infantilă. Lucrările dela conferințele județene sunt o dovadă în sprijinul celor afirmate pânăi sus. Trebuie să spunem că vina nu este numai a învățătorilor și a școlilor normale.

Buletinul oficial Nr. 5—7 Secretariatul Instrucției din Cluj, aduce programa analitică pentru școlile de repetiție economică. E lucru de

folos, dar ne întrebăm cine să propună în aceste școli, când avem dascăli așa de puțini și plătiți așa de prost și neregulat.

Abecedar, de Iordan I. Tacu și Cristea Pârlog, ed. „Învățătorul Român“. București. Abecedarul acesta, cartonat frumos, e o contribuție prețioasă la literatura didactică.

„Școala română“ organul societății instituitorilor. București Anul I, Nr. 1 și 2. Dorin noului confrate viață lungă și spornică.

I. Simionescu: Oameni așteși ed. cartea Românească. Prețul 12 Lei. O carte care trebuie citită de fiecare învățător. E o comoară de însemnuri mai ales pentru cei tineri.

Pentru inima copiilor, revistă redactată de dl I. Nisipeanu, an. II. Nr. 3, 4 și 5, București, Str. Berthelot 18, abonamentul 40 Lei. În paginile acestei reviste ni se arată cum trebuie să se facă învățământul ca să fie în armonie cu firea copiilor; ni se dă schițe, lecții desvoltate, povestiri precum și prețioase îndrumări pentru cunoașterea școlii active și a spiritului ce trebuie să domnească în ea. Învățătorii cari doresc să cunoască ultimele rezultate în domeniul educației să nu se lipsească de revista aceasta.

Poșta Redacției.

Dlul C. Fântână, — Poiana. Publicăm cu drag piese teatrale de copii, dacă ating măsura. Trimite-ne!

Dlul N. Am făcut toate precum ai dorit.

Colegulul din Sălaj. Adevărat, ne mângă'e și pe noi, când vedem că încep să se aprindă tot mai intensiv, luminile în Sălajul nostru. Revista noastră este abonată de puțini învățători Sălejeni.

Dlul C. A. Turda. Nu există. Chestiunea e în studiu.

Cens.: A. Pora.

REVISTA „INVĂȚĂTORUL“ CLUJ.

